

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
Izglītības zinātņu un psiholoģijas fakultāte
Sākumizglītības skolotāju nodaļa

MARTA AUZIŅA

Vizualizācija un grafiskie organizatori skolēnu teksta izpratnes
attīstībai angļu valodā starptautiskās skolas 2. klasē

Bakalaura darbs

Darba vadītājs

Lektore

M.Ed.sc.

Anita Auziņa

Akadēmiskais amats

Zinātniskais/
akadēmiskais grāds

Vārds, uzvārds

Paraksts

RĪGA 2024

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba “Vizualizācija un grafiskie organizatori skolēnu teksta izpratnes attīstībai angļu valodā starptautiskās skolas 2. klasē” mērķis ir izpētīt, kā vizualizācija un grafiskie organizatori var sekmēt skolēnu teksta izpratnes attīstību angļu valodā starptautiskās skolas 2. klasē. Gadījuma pētījuma ietvaros tika analizēta teorija par teksta izpratni un tās attīstīšanu, par vizualizāciju un grafiskajiem organizatoriem un kā tie var palīdzēt skolēnu teksta izpratnes attīstīšanai, noskaidrots pieredzējušas angļu valodas skolotājas viedoklis, kā arī praktiski izmēģinātas dažādas teksta izpratnes attīstīšanas metodes 2. klases angļu valodas stundās.

Bakalaura darbs sastāv no ievada, 3 nodaļām, 37 izmantotās literatūras avotiem un 8 pielikumiem. Pirmajā nodaļā tiek apskatīta lasītprasme - tās apguve un vērtēšana 2. klasē, kā arī tiek noskaidrots konkrētā vecumposma raksturojums. Otrajā nodaļā tiek apskatīti dažāda veida vizuālo un grafisko organizatoru metodes, kas var palīdzēt skolēniem teksta izpratnes attīstīšanā. Trešajā nodaļā tiek aprakstīts gadījuma pētījums starptautiskās skolas 2. klasē. Kopējais darba apjoms ir 50 lpp.

Gadījuma pētījumā tika izmantotas divas dažādas metodes, lai sekmētu skolēnu teksta izpratni. Tiem skolēniem, kam bija augstāks lasīšanas līmenis, šādu metožu izmantošana palīdzēja vēl labāk un dziļāk izprast lasīto, tātad, skolēnu teksta izpratne, izmantojot vizualizāciju un grafisko organizatoru metodes, uzlabojās. Visi pētījumā iesaistītie skolēni kā labu palīgu teksta izpratnes sekmēšanā norādīja vienu no vizualizācijas metodēm - grāmatu ilustrācijas.

Atslēgvārdi: angļu valoda, attīstīšana, metodes, sākumskola, teksta izpratne.

ABSTRACT

The aim of the bachelor thesis “Visualization and Graphic Organizers to develop Grade 2 Students’ Reading Comprehension in English at International School”, is to investigate how visualization and graphic organizers can contribute to the development of grade 2 student’s text comprehension in English at international school. As part of the case study, the author analysed theory of text comprehension and it’s development, visualization and graphic organizers and how they can help in developing students’ text comprehension, as well as the opinion of an experienced English language teacher was clarified, and various methods of developing text comprehension in 2nd grade were practically tested.

The bachelor thesis consists of an introduction, 3 chapters, 37 sources of information and 8 appendices. The first chapter examines literacy - it’s acquisition and evaluation in 2nd grade as well as the characteristics of the specific age stage. The second chapter examines different types of visual and graphic organizer methods that can help students develop text comprehension. The third chapter describes a case study that is held in the 2nd grade of an international school. The total volume of work – 50 pages.

In the practical study, two different methods were used to promote student’s understanding of the text. For the students who had a higher reading level, the use of such methods helped to understand what they read even better and deeper, therefore, the student’s understanding of the text (using visualization and graphic organizer methods) improved. All the students involved in the study pointed out one of the visualization methods – book illustrations, as a good helper in promoting the understanding of the text.

Keywords: development, English language, methods, primary school, text comprehension.

SATURS

IEVADS	4
1. LASĪTPRASMES DEFINĪCIJA UN KRITĒRIJI.....	6
1.1 . Lasītprasmes apguve jaunākā skolas vecuma bērniem	7
1.2. Teksta izpratne un tās vērtēšana 2.klasē	9
1.3. Vecumposma raksturojums (7-8 gadi).....	11
2. VIZUĀLIZĀCIJA UN GRAFISKIE ORGANIZATORI	13
2.1. Vizuālā materiāla nozīme lasītprasmes veidošanā un attīstīšanā.....	18
2.2. Vizualizācijas metodes lasīšanas apguvei	19
3. GADĪJUMA PĒTĪJUMS PAR VIZUALIZĀCIJU UN GRAFISKAJIEM ORGANIZATORIEM SKOLĒNU TEKSTA IZPRATNES ATTĪSTĪBAI ANĢĻU VALODĀ STARPTAUTISKĀS SKOLAS 2. KLASĒ.....	24
3.1. Pētījuma metodoloģija.....	24
3.2 Pētījuma posmi un rezultātu analīze.....	24
SECINĀJUMI	46
PRIEKŠLIKUMI.....	47
LITERATŪRAS UN CITU AVOTU SARAKSTS	48
PIELIKUMI.....	51

IEVADS

Lasītprasme un teksta izpratne ir jebkuram cilvēkam nepieciešama, lai vispār spētu pastāvēt un līdzdarboties mūsdienīgā sabiedrībā. Teksta izpratne ir novērojama it visur ikdienas dzīvē gan lai izlasītu iepakojumus pārtikas veikalā, gan lai atrastu informāciju internetā vai pat izlasītu ēdienkarti kafejnīcā. Lai gan bieži vien tieši skolās ar lasītprasmi saista tikai valodu jomu, šī prasme ir jāattīsta un tā var būt noderīga skolēnam it visos mācību priekšmetos (The Education Hub, 2020). Spēja izlasīt doto tekstu, izprast tā jēgu un spēt ar to attiecīgi rīkoties ir prasmes, ko skolēns apgūst laika gaitā. Tas ir sarežģīts un ilglaicīgs process, kur skolotājs, izvēloties atbilstošas metodes, var skolēnam palīdzēt to apgūt ar prieku. Lai bērns šo prasmi apgūtu, skolotājam vai vecākam ir jāizmanto dažādas metodes, lai pēc iespējas veiksmīgāk skolēnam attīstītu šīs noderīgās prasmes. Vizualizācija un grafiskie organizatori ir tie, kas šo procesu var padarīt krietni vieglāku gan skolotājiem, gan vecākiem, gan pašiem bērniem.

Arvien vairāk var novērot, kā dažāda veida mediji un to sniegtā informācija vizuālā veidā ienāk ikdienas dzīvē. Palielinoties informācijas daudzumam, palielinās arī grūtības šo informāciju strukturēt, analizēt un paņemt sev tikai to, kas nepieciešams. Arī sākumskolas skolēniem, mācoties lasīt un veidojot teksta izpratni, var būt grūtības uztvert doto tekstu un tā jēgu, lielā apjoma dēļ. Tieši tāpēc palīgā var nākt dažāda veida grafiskie organizatori un vizualizācijas uzdevumi, kas skolēnam strukturēti, soli pa solim parādītu būtiskāko, ko paņemt no lasītā.

Pat ja skolās teorētiski apgūst teksta izpratni, bieži vien, izmantoto paņēmieni dēļ, tā ir ļoti virspusēja un skolēnam interesi neraisoša. Šādas situācijas tad bieži vien beidzas ar to, ka skolēns vairs nevēlas lasīt, jo viņam vienkārši nav sniegti īstie paņēmieni, lai lasīto tekstu izprastu, radītu to saistošu un jēgpilnu.

Noteikti svarīgi ir arī pieminēt specifiku, kas saistās ar starptautisko vidi, skolēnam mācoties starptautiskā skolā un apvienojot to ar angļu valodas apgūšanu. Starptautiskās skolās pulcējas bērni no dažādām pasaules valstīm un tikai mazai daļai skolēnu angļu valoda ir dzimtā valoda. Tas nozīmē, ka, lai skolēni varētu pilnvērtīgi komunicēt un iegūt jaunas zināšanas, viņiem ir ātri un veiksmīgi jāapgūst angļu valoda. Tā kā valoda un konkrētāk, teksta izpratne, ir visa pamatā, lai skolēns varētu mācīties un attīstīties, ir jāatrod efektīvas metodes un paņēmieni, lai palīdzētu skolēniem pēc iespējas ātrāk, sekmīgāk un ar prieku apgūt šo nozīmīgo prasmi.

Nemot šo visu vērā, tēmas aktualitāte ir saistīta ar to, ka skolēniem, kuri tikai sāk apgūt šo svarīgo un noderīgo lasītprasmi un teksta izpratni, skolotājs bieži vien nesniedz pareizas metodes, lai šo procesu padarītu vienkāršāku un viegli uztveramu. Grafiskie organizatori un

vizualizācijas uzdevumi var sniegt skolēnam neizmērojamu atbalstu un padarīt šīs prasmes apgūšanu tiešām patīkamu.

Pētījuma objekts: skolēnu teksta izpratne angļu valodā.

Pētījuma priekšmets: 2. klases skolēnu spēja izmantot vizualizāciju un grafiskos organizatorus, lai palīdzētu attīstīt teksta izpratni angļu valodā.

Pētījuma mērķis: izpētīt, kā vizualizācija un grafiskie organizatori var sekmēt skolēnu teksta izpratnes attīstību angļu valodā starptautiskās skolas 2. klasē.

Uzdevumi:

1. Veikt teorētisko avotu analīzi, lai noskaidrotu lasītprasmes un teksta izpratnes attīstību 2. klasē, kā arī to, kas ir vizualizācija un grafiskie organizatori un kā tie var palīdzēt skolēnu teksta izpratnes attīstīšanai.
2. Intervēt 2. klases skolotāju par viņa profesionālo pieredzi tēmas kontekstā.
3. Izplānot un novadīt stundas, lai pārbaudītu, vai un kā vizualizācija un grafiskie organizatori var sekmēt skolēnu teksta izpratni angļu valodā.

Pētījuma jautājums:

Kā vizualizācija un grafiskie organizatori var sekmēt skolēnu teksta izpratni angļu valodā?

Pētījuma metode: gadījuma pētījums vienas starptautiskās skolas 2. klasē.

Pētījuma izlase: 10 starptautiskās skolas 2. klases skolēni un viņu angļu valodas skolotāja.

Datu vākšanas metodes:

1. Intervija ar starptautiskās skolas 2. klases angļu valodas skolotāju, kā arī skolotājas atgriezeniskā saite pēc novadītajām angļu valodas stundām.
2. 2. klases skolēnu rakstu darbi teksta izpratnes demonstrēšanai angļu valodā.
3. 2. klases skolēnu rakstiskas refleksijas par angļu valodas stundā veiktajiem uzdevumiem.

1. LASĪTPRASMES DEFINĪCIJA UN KRITĒRIJI

Lasītprasmes attīstīšana ir būtiska skolēna mācību procesa sastāvdaļa. Skolēna spēja lasīto informāciju saprast un attiecīgi izmantot liek labus pamatus jēgpilnai mācību izpratnei kopumā. Lasīt un prasme ir divi vārdi, ko kopīgi veido saliktenis lasītprasme (Auziņa, 2014). Kā min Diāna Henrija Laipciga (Diane Henry Leipzig), bloga raksta "*What Is Reading?*" autore, lasīšana ir tiešām daudzpusīgs un sarežģīts process, kas ietver vairākas darbības, tai skaitā vārdu izpratni, atpazīšanu un motivāciju (Leipzig, n.d.). Prasme tiek raksturota kā cilvēka spēja vai nu ar zināšanām vai darbībām veikt kaut ko ļoti labi (Collins, 2024).

Bērnam, mācoties lasīt, tas ir kaut kas jauns un izaicinošs, jo lasīšanas process ietver vairākas darbības, kas skolēnam ir jāapgūst. Skolēnam ir jāspēj ne tikai izlasīt doto tekstu, bet pēc tam arī uztvert tā nozīmi (Tūbele, 2002). Pēc tam svarīga kļūst prasme lasīto tekstu saprast, gūt no tā informāciju, to attiecīgi izmantot un reflektēt par to (Fuchs, Compton, Fuchs, Bryant, Hamlett, Lambert, 2012).

Lasītprasmes nav tikai saistīta ar lasīšanas prasmi. Lasītprasme ir spēja gan lasīt, gan rakstīt. Lasītprasme dod arī iespēju cilvēkam runāt un klausīties, lai viņš spētu pilnvērtīgi dzīvot mūsdienīgā sabiedrībā (National Literacy Trust, n.d.). Tomēr citās definīcijās lasītprasmes jēdziens definēts vēl plašāk, ietverot tajā teksta izpratnes, novērtēšanas, interpretācijas, kā arī iegūto zināšanu izmantošanu dažādās situācijās (UNESCO, 2023).

Lasītprasme ir svarīga un ilgā laika posmā apgūstama prasme. Šajā procesā nepieciešama vārdu nozīmes izpratne, zināšanas par dažādām tēmām. Lasot vienlaikus ir jāprot lietot valodu, izprast abstraktus jēdzienus, kā arī veidot dažādu lasīto tekstu kopsavilkumus. Visas šīs darbības norāda uz to, ka lasītprasme ir komplicēta darbība. Paralēli tam visam, ir nepieciešams arī novērtēt lasīto un saprast, kā to labāk izmantot. Mūsdienu pasaulē teksta uztveri apgrūtina lielā informācijas bagātība un mainīgā pasaule, kur arvien straujāk ienāk digitālie informācijas avoti. Pašas lasītprasmes pielietojums paplašinās un attīstās, jo attīstās un mainās arī pasaule. Pagājušajā gadsimtā ar lasītprasmi saprata tikai to, ka cilvēks spēj mehāniski izlasīt doto tekstu. Mūsdienīgā Eiropā ar lasītprasmi saprot arī jēgpilnu teksta izpratni un cilvēka spēju izvērtēt lasītās informācijas ticamību (Skola, 2019).

Lasītprasmes un teksta izpratnes apguve ir būtiska, un tā kalpo arī kā pamats vispusīgai skolēna attīstībai, tāpēc abas šīs prasmes iet cauri dažādiem posmiem pamatizglītības standartā. Pamatizglītības standartā pie pamatizglītības uzdevumiem ir minētas dažādu vērtību izpratne. Dažas no tām ir latviešu valoda, kultūra un darbs, kas visas ir saistītas arī ar lasītprasmi. Ja skolēnam šī prasme būs labi attīstīta, viņš daudz labāk un veiksmīgāk spēs orientēties šajās jomās un tās pilnībā izprast. Savukārt, pamatizglītības satura mērķis ir vispusīgi attīstīts

skolēns, kas sevī ietver arī skolēnu, kurš ne tikai spēj tekstu mehāniski izlasīt, bet spēj to arī izprast un attiecīgi analizēt. Skolēns spēj tekstu izmantot savām vajadzībām un atlasīt no tā svarīgāko. Pamatizglītības standarta valodas mācību jomas viens no sasniedzamajiem rezultātiem ir tas, ka skolēns spēj uztvert, saprast, analizēt un tad interpretēt dažādu informāciju gan rakstu, gan mutvārdu formā (Ministru kabinets, 2018). Lai šis sasniedzamais rezultāts tiktu īstenots reālajā dzīvē, lasītprasmes un teksta izpratnes attīstīšana ir šī punkta svarīgākās sastāvdaļas. Ja skolēns apgūs prasmi lasīt, viņš arī spēs to pielietot dažādās situācijās.

Lai skolēnam būtu laba lasītprasme, tā jāsāk trenēt jau no mazotnes. Kā jau minēts iepriekš, lasītprasme ir ļoti plašs jēdziens un tas, nenoliedzami, ir sarežģīts process, kas nozīmē, ka arī tās attīstīšana nebūs vienkārša. Teksta izpratne ir daļa no lasītprasmes, tā noteikti nāks kā labs pamats skolēna lasītprasmei. Ja skolēns pēc lasītā teksta spēs par to pastāstīt, tas jau būs liels solis kopējās lasītprasmes apguvē. Autore uzskata, ka, izmantojot pareizas metodes, skolēni var veiksmīgi un ar prieku apgūt šo sarežģīto prasmi, bet pirms tam, skolotājiem un vecākiem ir svarīgi izprast kā tad notiek lasītprasmes apguve jaunākā skolas vecuma bērniem.

1.1 . Lasītprasmes apguve jaunākā skolas vecuma bērniem

Lasītprasmes apguve sniedz bērnam ļoti daudz ieguvumu visai dzīvei. Pirmkārt, tā uzlabo bērna pārliecību par sevi, kas it īpaši skolas laiku var padarīt daudz patīkamāku un aizraujošāku pašam bērnam. Ja skolēns stundās būs pārliecināts par sevi, viņam būs daudz vieglāk izteikt savas domas un iejusties klasē, jo viņš nebaidīsies būt viņš pats. Lasītprasme uzlabo arī bērna uzmanības noturību. Grāmatas lasīšana ir process, kurš no bērna prasa lielu iedziļināšanos un fokusa noturēšanu uz lasāmo, lai beigās nonāktu līdz grāmatas beigām. Attīstītā uzmanības noturība tālāk noder dzīvē it visās jomās un tā skolēnam palīdzēs gan apgūt jaunas prasmes, gan attīstīt jau esošās.

Lasītprasme bagātina komunikācijas spējas, jo lasot bērns paplašina savu vārdu krājumu un uzlabo tās vijīgumu, kas var palīdzēt komunikācijā ar citiem. Lasīšana veicina arī patstāvīgu mācīšanos. Ja bērns jau no agra vecuma būs pieradis izvēlēties sev tīkamu grāmatu un lēnām, savā tempā to izpētīt/izlasīt, viņš gūs prasmes, kas palīdzēs viņam arī citās aktivitātēs spēt darboties individuāli, ja tas būs nepieciešams. Lasītprasme stiprina smadzeņu darbību, jo lasīšana kā darbība sevī ietver dažādus procesus, kas to stimulē (Maryville University, 2022).

Lasītprasmes attīstība ir process, kurā bērns apgūst gan vārdu, gan skaņu, gan valodu. Agrīnā lasītprasme sākas jau bērna pirmajā dzīves gadā, kad zīdaiņi sāk eksperimentēt un manipulēt ar dažādām valodas skaņu struktūrām, ko sauc arī par fonoloģisko apziņu (Maryville University, 2022).

Lasītprasmes attīstīšana sākas jau bērnībā. Vecākiem vai skolotājiem nav jāgaida līdz bērns būs pietiekami liels, lai pats lasītu grāmatas – ir daudz un dažādi uzdevumi, ko ir iespējams veikt kopā ar vēl salīdzinoši maziem bērniem, tādā veidā veidojot lasītprasmes pamatus. Viens no uzdevumiem ir zīmēšana. Šī darbība ne tikai uzlabo bērna sīko motoriku, bet arī attīsta bērna iztēli, radošumu un koncentrēšanās spējas. Šīs visas prasmes ir arī pamatā labai lasītprasmes apguvei. Svarīga darbība ir arī dziedāšana. Bērns dziedot attīsta vārdu krājumu un uzlabo savas klausīšanās prasmes. Arī dažādu rotaļu/teātru izspēlēšana ir noderīga tālākai lasītprasmes apguvei. Bērniem ir iespēja attīstīt savas komunikācijas prasmes, iejusties dažādos tēlos un tādā veidā arī attīstīt savu radošumu (Maryville University, 2022).

Kā jau minēts iepriekš, agrīnā lasītprasme bērnos attīstās jau pirmajos dzīves gados. Bērni apgūst valodu, rakstīšanu un lasīšanu vienlaicīgi, komunicējot ar citiem dažādās viņu dzīves situācijās (Maryville University, 2022). Lai palīdzētu attīstīt agrīno lasītprasmi, bērniem var piedāvāt dažādas aktivitātes, kā, piemēram, piedāvāt bērniem aptaustīt/apskatīt dažādas grāmatas, pēc attēliem mēģināt pastāstīt grāmatas sižetu/aprakstīt varoņus, lasīt grāmatas bērnam priekšā, kā arī vienkārši runāt ar mazo bērnu. Jāpatur prātā, ka šo aktivitāšu mērķis nav iemācīt bērnam ātrāk sākt lasīt, bet gan lēnām gatavot bērnu lasītprasmes vairākām fāzēm, kas viņam sekos, uzsākot bērnudārza un pēc tam arī skolas gaitas.

Lasītprasmei ir piecas fāzes (Maryville University, 2022):

1. “Iesācēja lasītprasme”. Šīs stadijas prasmes attīstās neformālā vidē, pirms skolas gaitu uzsākšanas, tātad līdz bērna 5 vai 6 gadu vecumam. Šai fāzei ir arī novērojamas īpašas bērna darbības, piemēram, spēlēšanās ar grāmatām, kā arī lasīšanas, skaņu izrunāšanas un burtu rakstīšanas imitēšana.
2. “Burtu atpazīšana”. Uzsākot skolas gaitas, bērni sāk atpazīt burtu un skaņu attiecības. Bērnu darbības, ko var novērot šajā fāzē, ir ilustrāciju izmantošana, lai palīdzētu izprast rakstīto, rakstīto burtu atpazīšana un norādīšana uz vārdiem, kad tie tiek lasīti.
3. “Vārdi un secība”. Šīs fāzes laikā strauji uzlabojas dažādi lasītprasmes elementi- gan lasīšanas tekošums, gan zilbju un fonēmu atpazīšana. Tas parasti notiek ap 7 līdz 9 gadu vecumu. Novērotās bērnu darbības šajā stadijā ir lasīšana bez citu iesaistes un palīdzības, kā arī lasīšana pie sevis.
4. “Vidēja līmeņa lasīšana”. Šajā posmā bērni no lasītās informācijas sāk ņemt idejas un lasītprasme kļūst vienlīdzīga klausīšanās prasmei. Šajā posmā palielinās lasīšanas materiālu daudzveidība- tās vairs nav tikai stāstu grāmatas, bet arī žurnāli, mācību grāmatas u.c. Šis posms parasti notiek no 9 līdz 15 gadu vecumam. Dažas no šī posma pazīmēm ir- no lasītā gūst zināšanas un palielinās lasīšanas ātrums.

5. "Augsta līmeņa lasīšana". Lasītāji var izprast sarežģītus un garus tekstus (bez citu palīdzības) un viņi paši spēj atrast lasīšanas materiālus par sev interesējošām/vajadzīgām tēmām. Šī posma lasītāji lasa paši savas intereses vadīti, spēj izprast dziļāko nozīmi lasītajos tekstos un attīsta savu vārdu krājumu, lasot ieteiktus vai paša izvēlētos materiālus.

Vecākiem un skolotājiem ir svarīgi atcerēties, ka it īpaši jaunākā vecuma bērniem, ļoti noderīgs var būt tieši pieaugušā atbalsts, lai attīstītu lasītprasmi. Tas nenozīmē, ka vecākam vai skolotājam ir bērnam viss jārāda priekšā, bet lielā mērā viss, ko bērns vēlas, ir kompānija un iespēja dalīties savos iespaidos ar vēl kādu. Vienkārša būšana blakus, esot klātesošam, var veicināt bērnu lasītprasmi un attīstīt nepieciešamās prasmes. Vecāks var dot bērnam arī dažādas izvēlēs darbības iespējas, kā pavadīt savu brīvo laiku un šo opciju sniegšana, kopā ar būšanu bērnam blakus, var būt īstā atbilde labam lasītprasmes un teksta izpratnes sākumam, lai vēlāk, dodoties skolas gaitās, bērnam būtu jau labs pamats turpmākajam mācību procesam šajā jomā.

1.2. Teksta izpratne un tās vērtēšana 2.klasē

Bez teksta izpratnes, jēgpilna lasīšana nav iedomājama. Ja lasītājs spēj tikai izlasīt vārdus, bet nespēj saprast par ko viņš lasa, tā nav lasīšana (Armbruster, Lehr & Osborn, 2006). Teksta izpratne gan Starptautiskajā skolā, gan "Skola2030" mācību programmā netiek atsevišķi vērtēta - tā iet roku rokā ar citām tēmām un uzdevumiem, bet, caur tiem, skolotāja var novērot un veikt atzīmes par to, vai skolēniem ir šī spēja tekstu izprast vai arī nē.

"Skola2030" angļu valodas 2. klases mācību programmā, sadaļā "Teksts un tekstveide", ir vairāki sasniedzamie rezultāti un darbības, kas iet "roku rokā" ar teksta izpratni. Kā viens no uzskatāmākajiem kompleksajiem sasniedzamajiem rezultātiem, kas attiecas uz teksta izpratni, ir *"Klausās un/vai lasa vienkāršus, īsus tekstus (piemēram, jautājumus, dialogus), atlasa informāciju un veido ilustrācijas."* (VISC, 2023). Lai sasniegtu šo komplekso sasniedzamo rezultātu, skolēnam ir nepieciešams veikt vairākas darbības, kuras visas ir ciešā veidā saistītas ar teksta izpratni. Skolēnam, pirmkārt, ir nepieciešams izlasīt vai noklausīties doto tekstu. Tālāk no dotā teksta ir jāmāk atrast un atlasīt nepieciešamo informāciju. To būs grūti veikt, ja skolēns jau pirmajā solī nebūs pareizi izpratis doto tekstu. Trešais solis, ilustrācijas veidošana, ir viena no vizualizācijas metodēm, kas šajā gadījumā var skolēnam palīdzēt vēl labāk izprast iepriekš lasīto vai klausīto tekstu, bet arī to būs grūti veikt, ja skolēns nebūs vismaz jau daļēji to izpratis. Autore uzskata, ka šis ir ļoti labs kompleksais sasniedzamais rezultāts, jo ietver vairākas darbības, kas pakāpeniski parāda to, cik labā līmenī uz konkrēto brīdi ir katra skolēna teksta

izpratne. Tālāk skolotājs jau var veikt attiecīgās darbības, lai vēl vairāk palīdzētu skolēniem šajā jomā.

Rīgas Starptautiskā skola (RSS) pirmsskolas un sākumskolas posmā (bērniem no 3-12 gadiem) īsteno Starptautiskā Bakalaurāta sākumskolas gadu programmu (IBPYP) (ISR, 2024). PYP programma piedāvā uz izzināšanu balstītu mācīšanos, kas skolēniem tiek piedāvāta caur 6 lielajām tēmām, katra mācību gada ietvaros. Šīs tēmas ir: *“Kas mēs esam”*; *“Kur mēs esam laikā un telpā”*, *“Kā mēs izpaužamies”*, *“Kā strādā pasaule”*, *“Kā mēs sevi organizējam”* un *“Daloties ar planētu”* (International Baccalaureate Organization, 2021). Skolēni caur šīm tēmām apgūst dažādus mācību priekšmetus: valodu; sociālās zinības; matemātiku; mākslu; zinātni; personīgo, sociālo un fizisko mācību (International Baccalaureate Organization, 2021). Šī programma ir vērsta uz skolēnu pašvadītu mācīšanos, skolēni ir paši savas mācīšanās noteicēji. Skolēni meklē informāciju, izzina, eksperimentē un reflektē par savu mācīšanos, tādā veidā attīstot mācību motivāciju un kritiskās domāšanas spējas. Skolēni ir gatavi strādāt un izpētīt, jo skolēniem ir iespēja darboties radoši un savām spējām atbilstoši, klasē veicinot diferencētu mācīšanos.

Šīs programmas pamatos ir trīs pamata pīlāri- skolēns, mācīšana un mācīšanās, mācību kopiena (International Baccalaureate Organization, 2021). Skolotājam ir jāatbalsta un jāvirza skolēni mācīšanās procesā, bet skolēns pats ir tas, kurš uzņemas iniciatīvu, ģenerē idejas un meklē risinājumus. Skolēni arī ir aicināti palīdzēt un atbalstīt viens otru, kas arī stiprina klasi kopumā un veicina labu atmosfēru. Šī programma aptver arī vairākas globālas problēmas, kas skolēniem ir jāizzina. Tas ir pamats, lai veidotu starptautiski domājošu skolēnu, kas ir gatavs stāties pretī visiem šķēršļiem, ko nākotne viņam nesīs.

Kā jau minēts iepriekš, skolēni atsevišķi neapgūst konkrētus priekšmetus, kas nozīmē, ka arī teksta izpratne netiek atsevišķi apgūta vai vērtēta. Skolēni to mācās ar skolotāja atbalstu un ieteikumiem, bet caur pašizzināšanu. Skolēniem, šīs programmas ietvaros, ir jāmeklē un jālasa daudz informācijas par dažādām tēmām, jāintervē cilvēki un jāskatās dažādi attēli un video. Caur šādiem uzdevumiem skolēni netieši apgūst teksta izpratni- meklējot, lasot, redzot, analizējot, konspektējot un prezentējot atrasto informāciju. Skolotājs šajā visā procesā teksta izpratni nevērtē atsevišķi- tā tiek noteikta visu mācību uzdevumu laikā un attiecīgi novērotajam, skolotājs var bērnam piedāvāt papildus atbalstu, lai šo prasmi veiksmīgi apgūtu.

Teksta izpratne var tikt novērota un attīstīta ļoti daudzos tematos. Skolotājam visu laiku ir jābūt modram un jāspēj uztvert brīži, kad kādam ir nepieciešams papildu atbalsts. Lai skolotājs vai vecāks varētu sniegt visu nepieciešamo, lai skolēns pēc iespējas labāk attīstītu lasītprasmi un teksta izpratni, ir svarīgi zināt konkrēto bērnu vecumposmu un visu tam

raksturīgo. Tas var būt labs palīgs, lai saprastu, kā labāk rīkoties un atbalstīt bērnu konkrētās situācijās.

1.3. Vecumposma raksturojums (7-8 gadi)

Izvēloties mācīšanas un mācīšanās modeli, mācību metodes un mācību paņēmienus, nepieciešams ievērot bērna vecumposmam raksturīgo – kognitīvās attīstības un emocionālās saskarsmes īpatnības, kurām ir īpaša loma mācību un audzināšanas procesā.

7 gadu krīzes periods ir tas, kas iesāk sākumskolas posmu. Šajā vecumā bērnam ļoti strauji mainās sociālā situācija. Līdz 7 gadu vecumam bērnam primāri viņa personības attīstību noteica ģimene, bet pēc šī vecuma, par viņa galveno komandu, kas ietekmē viņu, kļūst izglītības iestāde. Bērnam ātri ir jāiemācās pielāgoties jaunajai videi un prasībām, kā arī jāiemācās sadarboties ar pārējiem klasesbiedriem un skolotāju. Bērni šajā vecumposmā vēlas būt noderīgi, prast kaut ko darīt labi un visā pilnībā izjust darba prieku. Bērni mācās saņemt atzinību par to, ka kaut ko izdarījuši un bijuši čakli; viņiem ir prieks par padarītu darbu. Šajā stadijā ir bīstami gūt nepilnvērtības un mazvērtības izjūtu (Kalvāns, 2018).

Skatoties no sociālā stāvokļa, bērni šajā vecumā mācās kā pareizi veidot draudzības un būt draugam, ka arī šajā posmā skolēni vairāk novērtē un apzinās savus klasesbiedrus un ņem vērā/ uzklausa viņu viedokļus. Lai skolā bērni vislabāk varētu attīstīties no sociālā viedokļa, skolotājs var dalīt bērnus un likt viņiem strādāt mazās grupās, kā arī šajā vecumposmā ir būtiski uzslavēt skolēnus par labi paveiktu darbu vai pareizi pieņemto lēmumu/izdarīto izvēli (Stewart, 2013).

No emocionālajām izmaiņām klāt nāk pārdzīvojuma vispārinājums. Dažādi gan pozitīvi, gan negatīvi pārdzīvojumi rada noturīgas izjūtas bērna atmiņā, tāpēc ir svarīgi vajadzīgos brīžos skolēnus uzslavēt par labu darbu, jo skolēni to ļoti novērtēs un tas viņus motivēs turpināt strādāt. Raksturs šajā vecumposmā vēl tikai sāk veidoties, tāpēc novērotās iezīmes var būt ļoti pretrunīgas. Klasē ir iespējams novērot visa veida emociju spektru (Kalvāns, 2018). Lai palīdzētu skolēniem šajā kategorijā, ir svarīgi atrast veidus, lai kopīgi skolēniem būtu vairāk izdošanos, nekā zaudējumu, kā arī skolotājam ir jāatrod laiks, lai ar skolēniem pārrunātu dažādas viņiem aktuālas problēmas/bailes, lai vai cik mazas un nebūtiskas tās varētu šķist (Stewart, 2013).

Intelektuāli, šī posma skolēni balsta savus domāšanas procesus realitātē, kā arī mācās kategorizēt pa grupām dažādas tēmas un priekšmetus. Lai skolēniem palīdzētu un vēl vairāk attīstītu šīs prasmes, skolotājam ir jābūt atvērtam un fleksiblām, nodrošinot dažāda veida aktivitātes/uzdevumu risinājumus. Arī dažādu teātru iestudēšana/situāciju izspēlēšana tiek

augstu novērtēta šī vecuma skolēnu vidū un tā uzlabo skolēnu prasmi sadarboties savā starpā un komunicēt vienam ar otru (Stewart, 2013).

Uztvere skolēniem ir labi attīstīta, bet var būt grūtības atšķirt līdzīga izskata vai īpaši mazas detaļas, tāpēc, ja mācību procesā tiek izmantoti attēli, plakāti vai citi uzskates līdzekļi, tie ir jāveido pēc iespējas spilgtāki un viegli pamanāmi. Tāpēc uzskate stundās, interesanti, daudzveidīgi uzdevumi, vizuālais materiāls, precīzas, skaidras norādes par veicamo darbu, ļauj skolēnam vieglāk uztvert redzēto vai lasīto, nostiprināt to savā pieredzē (Kalvāns, 2018).

Skolēniem jaunākajā skolas vecumā piemīt vajadzība pēc kaut kā jauna un aizraujoša apkārtējā pasaulē, vajadzība noskaidrot lietu mijsakarības, vajadzība pēc saskarsmes ar citiem, lai tādējādi parādītu sevi, saskatīt savu pūliņu rezultātus, tikt par to atzītam. Sākumskolas skolēns var šķist neatkarīgāks, taču viņam joprojām ir nepieciešams emocionāls atbalsts un apstiprinājums. Uzdevumi jāizvēlas tādi, lai bērni justu drošību- es to varu izdarīt. Pozitīvas emocijas stimulē uzmanību, atmiņu. Informācija, kas būs emocionāli uzlādēta, saglabāsies ilglaicīgajā atmiņā (Kalvāns, 2018).

Autore, strādājot skolā ar šī vecumposma bērniem, ir novērojusi, ka tieši pirmajās klasēs skolēni ir visatsaucīgākie jebkura uzdevuma veikšanā un ir tik jauki veidot skolēniem stundas un sniegt viņiem zināšanas un prasmes, jo ir iespēja redzēt kā tās tiek uzreiz “paņemtas” un pielietotas reālajā dzīvē. Svarīgi gan atcerēties, ka skolēna motivācija tomēr arī ir lielā mērā saistīta ar to, kādā veidā dotie uzdevumi tiek pasniegti. Skolēnam gandarījumu visvairāk sagādās tādi uzdevumi, ko viņš spēs pats paveikt un, kas būs viņam saprotami. Šajā gadījumā, lai skolotāji veicinātu bērnu teksta izpratni, pirms dot uzdevumu, svarīgi saprast ar kādām metodēm tas tiks pasniegts. Viena no, autoresprāt, labākajām metodēm skolēnu lasītprasmes un teksta izpratnes attīstībai, ir vizuālo materiālu izmantošana. Konkrēti - vizualizācija un grafiskie organizatori.

2. VIZUĀLIZĀCIJA UN GRAFISKIE ORGANIZATORI

Vizuālie materiāli var būt efektīvi līdzekļi it visos mācību priekšmetos sākumskolā. “Mūsu smadzenes ir attēlu, nevis vārdu pārstrādātājas” (Kouyoumdjian, 2012). Ir svarīgi atcerēties, ka mūsdienu skolēni ir uzauguši mediju centrētā sabiedrībā, kas vēl vairāk parāda mums, ka vizuālo avotu izmantošana mācību procesā ir obligāta mācību procesa sastāvdaļa (Knight, 2019).

Ir pierādīts, ka aptuveni 65% ir vizuālā uztveres tipa cilvēki (Zopf et al., 2004). Ir vairākas pazīmes, kas skolotājam vai vecākam var norādīt uz to, ka skolēns ir vizuāla uztveres tipa cilvēks. Šāda tipa cilvēki vislabāk atceras to, ko redz, tāpēc skolēnam varētu būt grūtības sekot līdz verbālām instrukcijām. Vizuālā uztveres tipa bērnam varētu sagādāt grūtības arī lasīšana, jo tādā veidā bērnam ir jāmēģina uztvert tikai rakstiska informācija, kas var šķist pārāk sarežģīta un bērns tādā veidā var zaudēt koncentrēšanās spējas dotajam uzdevumam. Vizuālās uztveres tipa skolēns klasē, iespējams, vēlēšies pierakstīt svarīgāko informāciju (to arī papildinot ar dažādām krāsām) un vislabāk uztvers informāciju, kas būs pasniegta dažādu demonstrējumu, attēlu, video un diagrammu veidā. Bērniem var būt grūtības izteikties verbāli, skolotāji var piedāvāt šiem bērniem savas domas un idejas uzzīmēt vai uzrakstīt (Scholl, 2023).

Jo jaunāks bērns, jo vairāk viņš spēs uztvert jauno informāciju (Scholl, 2023). Ņemot šo vērā, vecākiem un skolotājiem jau no maza bērna vecuma ir jāmēģina piedāvāt dažādi pasniegtu informāciju, lai bērns pēc iespējas labāk to spētu uztvert. Lai gan visi klasē nekad nebūs vizuālās uztveres tipa cilvēki, vizuālo metožu izmantošana klasē var sniegt atbalstu jebkuram skolēnam. No otras puses, ļoti iespējams, ka procentuālais skaitlis ir vēl lielāks; bieži vien skolotāji, izmantojot tikai sev vēlamās metodes, nemaz neļauj skolēniem atrast savu labāko mācīšanās veidu. Nereti skolotāji vairāk izmanto tieši audiāli pasniegtu informāciju, nevis vizuāla tipa materiālus. Protams, šāda veida materiālu izmantošana, iespējams, prasa vairāk laika un sagatavošanos no skolotāja puses, bet gala rezultātā tas var palīdzēt daudziem bērniem jēgpilnāk un interesantāk izprast dotās mācību tēmas (Scholl, 2023).

Ir pieejami ļoti daudz un dažādi vizuāli materiāli un metodes, ko jebkurš skolotājs var izmantot klasē, lai, iespējams, vairāk motivētu un atbalstītu skolēnus viņu mācību procesā. Dažādas diagrammas un tabulas ir viena no populārākajām vizuālajām metodēm, ko skolotāji var pielietot savu stundu laikā. Informācija, kas ir izkārtota tabulu vai diagrammu veidā, var skolēnam dot labu ieskatu konkrētajā tēmā. Skolēni var arī paši veidot savas diagrammas, kas var palīdzēt strukturēt dažāda veida informāciju, lai pēc tam to analizētu. Dažādu tabulu veidošana var arī palīdzēt skolēniem strukturēt idejas, rakstot kādu projektu vai stāstu - tabulā skolēni var ierakstīt dažāda veida informāciju, to strukturējot atbilstoši savām vajadzībām. Vēl

viena laba vizuālā metode ir “krāsu kodēšana”. Skolotāja to var izmantot, lai, piemēram, palīdzētu skolēniem labāk atšķirt dažāda veida informāciju vai, piemēram, pretstatus. Skolotāja ar bērniem, veidojot klases iekšējās kārtības noteikumus, var ar zaļas krāsas marķieri minēt tos noteikumus, kas ir labi un ko klasē skolēniem būtu jādara un, savukārt, ar sarkano - ko nevajadzētu darīt. Tādā veidā skolēniem visa informācija būs sadalīta divas konkrētās grupās un būs daudz vieglāk tajā orientēties un atcerēties svarīgāko. Vēl viena laba metode, ko skolotāji var ieviest savās klasēs, ir vizuālie dienas plāni. Skolēniem, īpaši pirmajās klasēs, ir svarīgi zināt katras dienas ritmu. Skolēniem tas sniedz drošības sajūtu, jo viņi zina, ko sagaidīt. Lai skolēni varētu veiksmīgi atcerēties un sekot līdzi dienas gaitām, skolotāja šo dienas plānu var veidot krāsainu, pievienojot kādus atbilstošus attēlus vai infografikas (Scholl, 2023).

Lai palīdzētu skolēniem lasīšanas apgūvē, skolotāja var pati vai nu piedāvāt bērniem pasvītrot vai uzrakstīt nesaprotamos vārdus tekstā. Tādā veidā skolēni tos varēs noskaidrot un lasīšanas process būs kopumā daudz jēgpilnāks nekā tad, ja šie nesaprotamie vārdi netiktu ņemti vērā vai aizmirsti. Svarīgi arī atcerēties izmantot reālus objektus mācību procesā. Dažādu objektu redzēšana īstā dzīvē - spēja tos apskatīt tuvumā un aptaustīt, var skolēnam daudz labāk palīdzēt atcerēties tos. Protams, arī dažādu video un attēlu demonstrēšana var ļoti palīdzēt paplašināt un dažādot mācību procesu. Svarīgs ir ne tikai piedāvāto materiālu veids, bet arī tas, kā skolotājs pasniedz jebkāda veida informāciju. Skolotāja žesti, runa un emocijas arī var palīdzēt skolēnam labāk saprast un atcerēties sniegto informāciju. Lai skolēni varētu labāk koncentrēties skolotājas teiktajam, skolotāja var aicināt bērnus sasēsties klases priekšā, tādā veidā skolēni varēs labāk fokusēties uz svarīgāko (Walton, n.d.).

Vizualizācija ir viena no vizuālo metožu piemēriem. Tā ir reālu vai izdomātu ideju/stāstu veidošana galvā (Warren, n.d.). Jāņem gan vērā, ka šis jēdziens īstenībā ir daudz plašāks. Vizualizācija ir labs līdzeklis jebkura priekšmeta apgūšanai un var noderēt jebkura vecuma skolēnam. Svarīgi atcerēties, ka, jo ātrāk šo prasmi skolēns apgūs, jo labāk to skolēns varēs izmantot savā labā, tāpēc skolotājiem jau pirmajās klasēs ir jādod skolēniem iespēja trenēties un pareizi izmantot šo tehniku.

Viens no veidiem, kā mācīt skolēniem vizualizāciju, ir to sadalīt 10 dažādās apakškategorijs. Skolēniem būtu jāiemācās kā vizualizēt krāsu, lielumu, skaitli, garstāvokli, perspektīvu, fonu, virzienu, kustību un dažādās maņas (kā piemēram, smaržu un garšu) (Warren, n.d.).

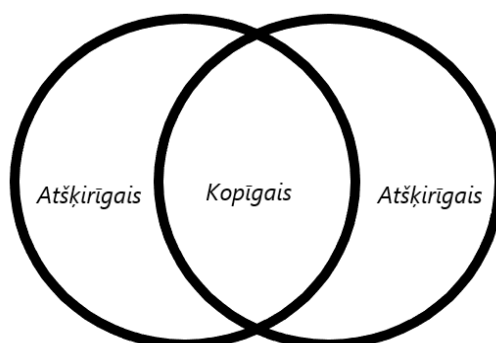
Lai attīstītu katru no šīm kategorijām, skolotājs var bērniem uzdot konkrētus jautājumus saistībā ar katru no tām. Skolotāja var bērniem izlasīt kādu stāstu un tad uzdot jautājumus par katru no kategorijām, saistībā ar viņu vizualizācijām par konkrēto stāstu. Otrs variants ir dažādu aktivitāšu piedāvāšana, lai skolēni varētu analizēt un dokumentēt savas vizualizācijas. Skolotāja

var piedāvāt bērniem tās uzzīmēt, pēc kāda literārā darba lasīšanas vai arī kopīgi diskutēt un mutiski aprakstīt tās (Warren, n.d.).

Lai gan vizualizācija vairākos avotos tiek aprakstīta kā efektīva un noderīga metode bērniem teksta izpratnes apgūšanā, Timotijs Šanahans (Shanahan, 2021), apraksta šo jautājumu divējādi. No vienas puses viņš piekrīt, ka vizualizācija ir laba metode, tā liek skolēnam padziļināti domāt par lasīto tekstu un, ja tas ir veiksmīgi izdevies, tā var uzlabot arī bērna atmiņu par lasīto vai dzirdēto informāciju. Ņemot šo vērā, varētu šķist, ka viss ir labi, bet, raksta autors apgalvo, ka šāda veida metode daudz vairāk der vecāku klašu skolēniem. Pamatojums šādai domai ir tāds, ka, pētījumi, kur tikai reģistrēta smadzeņu aktivitāte dažādu klašu bērniem, kamēr viņiem tika lasīts priekšā vai viņi paši lasīja atklāja to, ka vecākiem bērniem (8-11) gadi smadzenēs vairāk darbojās tie centri, kas atbild par vizualizācijas veidošanu. Savukārt, jaunākiem bērniem (5-7) gadi, šo smadzeņu daļu aktivitāte netika novērota. Tā vietā skolēnu smadzenes bija vairāk fokusētas uz to, lai vizuāli redzamos burtus savienotu ar to izrunu. Šis pētījums liecina, ka jaunākā vecuma bērni, it īpaši bez skolotāja papildus uzvedinošiem jautājumiem, nespēj paši vizualizēt galvā konkrētus stāstus, tos klausoties vai redzot tekstā. Raksta nobeigumā autors min, ka vizualizācija ir efektīva stratēģija, lai apgūtu teksta izpratni, bet tā būtu jāizmanto tikai tad, kad skolēni tam ir gatavi- tas nozīmē, ka ne pirmajās klasēs (Shanahan, 2021).

Grafiskie organizatori ir vizuāla tipa materiāli, kas var palīdzēt skolēnam labāk plānot un strukturēt savas idejas, kā arī veikt dažāda veida izvēles vai risināt problēmas (Cox, 2020). Ir zināmi dažāda veida grafiskie organizatori, bet ir pāris tādu, ko ikdienā izmanto visbiežāk, īpaši skolas vidē. Pirmā ir Venna diagramma. Venna diagramma ir grafiskais organizators, kas izskatās kā divi apli, kas līdz pusei krustojas viens ar otru (sk. 2.1. attēlu). Šādu organizatoru izmanto tādos gadījumos, kad ir jāsalīdzina divas dažādas lietas. Aplu ārpusēs tiek rakstītas atšķirības un vidū- kopīgais. Skolās Venna diagrammas bieži tiek izmantotas, lai, piemēram, salīdzinātu divus grāmatu tēlus. Pēc tam, skolēniem vērojot diagrammu, būs daudz vienkāršāk viņus raksturot, piemēram, rakstot eseju par konkrētajiem varoņiem.

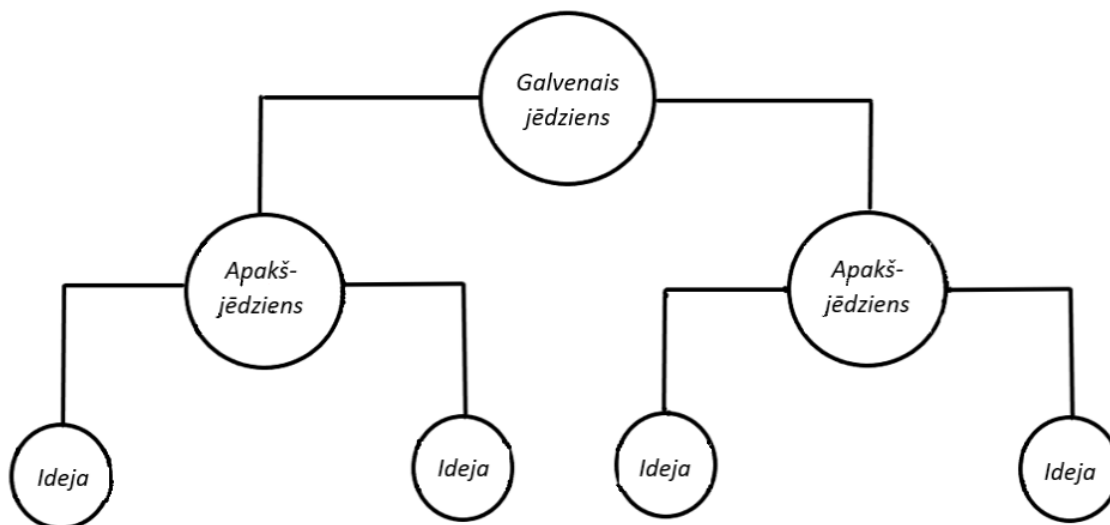
Venna diagramma



2.1. att., Venna diagramma.

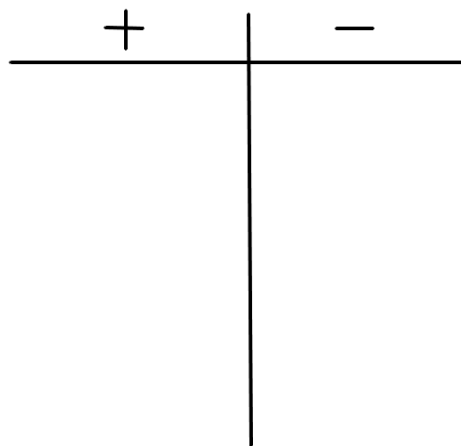
Otrais grafiskais organizators ir jēdzienu karte. Tā atgādina zirnekļu tīklu, kur katru no apļiem savieno bulta (sk. 2.2. attēlu). Klasēs tā var tikt izmantota, lai skolēni, piemēram, spētu vieglāk identificēt attiecības starp dažādiem jēdzieniem vai varoņiem.

Jēdzienu karte



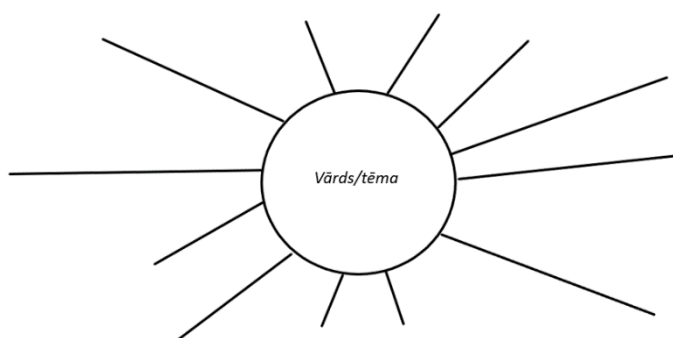
2.2. att., Jēdzienu karte (Interaction Design Foundation, 2016).

Trešā ir t-diagramma. Tā ir diagramma ar divām ailēm, kas skolēniem var palīdzēt salīdzināt divas dažādas lietas vai, piemēram, noteikt pozitīvo un negatīvo saistībā ar vienu tematu (sk. 2.3. attēlu). Šo diagrammas veidu var viegli pielāgot dažādiem mācību priekšmetiem un tēmām.



2.3. att., *T-diagramma.*

Ceturta ir ideju zirneklis. Šai diagrammai ir konkrēta tēma/vārds, kas tiek ierakstīts aplī un no tā tiek vilktas bultas uz āru, ko ieraksta ar šo vārdu/tēmu saistītas idejas/detaļas (sk. 2.4. attēlu). Ideju zirneklis ir laba diagramma, ko izmantot, lai vizuāli palīdzētu skolēniem izteikt un strukturizēt savas idejas.



2.4. att., *Ideju zirneklis.*

Piektā un pēdējā diagramma ir “KWL” vai latviski tulkojot- “ZGI”. Angliski šis saīsinājums apzīmē “what I **K**now”, “what I **W**ant to learn”, “what I **L**earned”. Latviski būtu “ko es **Z**inu”, “ko es **G**ribu iemācīties” un “ko es **I**emācījos”. Skolotāja pirmos divus jautājumus skolēniem var uzdot un likt mutiski pastāstīt vai uzrakstīt pirms jaunas tēmas sākuma. Pēc tēmas noslēguma, skolotāja uzdotu pēdējo jautājumu. Tādā veidā skolēni veicina jēgpilnu mācīšanos un saņem atgriezenisko saiti par savu mācību procesu (Cox, 2020).

Skolotājiem ir svarīgi atcerēties, ka grafiskie organizatori ir efektīvi un var dot skolēniem iespēju izprast tematus vēl dziļāk, bet, lai to varētu veiksmīgi izdarīt, skolotājam, īpaši sākumā, ir jāpalīdz skolēniem pareizi izprast diagrammas un to pielietojumus (Cox, 2020). Ja skolēni nebūs pārliecināti par to, kā diagramma darbojas, kā tai ir pareizi jāizskatās un kas tajā ir jāraksta, no tās izmantošanas nebūs nekāda jēga. Skolotājam ir jāvirza skolēnu mācību process un jāpalīdz viņiem tikt pie jēgpilniem rezultātiem

Naits (Knight, 2019) iesaka izmantot klases sienas, lai izstādītu dažādos grafiskos organizatorus. Tas palīdzētu skolēniem gan atcerēties svarīgāko informāciju, gan strukturizēt jaunas idejas. Tieši tāpēc skolotājiem ir jābūt īpaši vērtīgiem par to, kāda veida un cik jēgpilni materiāli tur tiek prezentēti, citiem vārdiem – skolotājiem sienas ir jāizmanto atbildīgi un mērķtiecīgi. Jāatceras, ka plakāti un dažāda veida diagrammas var palīdzēt skolēniem mācīties tad, kad skolotājs nav pieejams, kas vēl vairāk parāda to, cik šāda veida materiāli, ja izmantoti pareizi, var būt noderīgi (Knight, 2019).

Vizualizācija un dažāda veida grafiskie organizatori ir salīdzinoši viegli izprotami un vērtīgi teksta izpratnes apgūšanai. Sākums skolēniem var būt grūtāks, ar to skolotājiem jārēķinās, bet autore uzskata, ka, tiklīdz skolēni apgūst konkrētās metodes principus, skolotājs var tikai priecāties par to, cik jēgpilni strādā skolēni. Laika gaitā, skolotājam iepazīstinot skolēnus ar dažāda veida vizualizācijas un grafisko organizatoru metodēm, skolēni paši atradīs tās, kas viņiem konkrētajos gadījumos derēs vislabāk. Lai skolotājs varētu pilnvērtīgi izvēlēties atbilstošos vizuālos materiālus teksta izpratnes un lasītprasmes attīstīšanai, sākumā ir svarīgi saprast, kāda vispār ir to nozīme mācīšanās procesā un ko tad tas īsti sniedz skolēnam.

2.1. Vizuālā materiāla nozīme lasītprasmes veidošanā un attīstīšanā

Lasītprasme ir intelektuāla darbība, kur kopā darbojas cilvēka bioloģiskās, psiholoģiskās un fizioloģiskās īpašības (Epçaçan, Epçaçan & Ulaş, 2010). Cilvēki nemitīgi lasa ne tikai rakstītu tekstu, bet “lasa” arī dažādas zīmes, attēlus un simbolus, ar kuriem viņi saskaras diendienā. Filmai vai pat teātra izrādei ir spēja savienot vizuālo informāciju kopā ar tā saturu (McCuaig, 2023).

Lasīšanas motivācija lielā mērā ir balstīta uz vizuālo materiālu esamību, īpaši lasītprasmes sākumā. Bērnam jau no maza vecuma, klausoties cita cilvēka lasīto, bilžu grāmatas palīdz uztvert teksta saturu, kas nozīmē, ka vizuālie palīg līdzekļi ir būtiski, lai bērnam palīdzētu saprast gan rakstītu, gan klausāmu tekstu. Kopā ar tekstu dotie vizuālie materiāli skolēnam nodrošina labāku izpratni un ilgāku teksta saglabāšanu atmiņā, saistot vizuālo materiālu ar dzirdēto vai lasīto (McCuaig, 2023). Arī vēlāk, bērnam sākot pašam lasīt, attēli atvieglo lasītā satura izpratni. Skolēnam, lasot tekstu ar vizuālo materiālu palīdzību, ir jāpielieto mazāk pūļu, lai saprastu lasīto, kas tālāk rada arī lielāku vēlmi un motivāciju lasīt, jo process bērnam šķiet interesants un jēgpilns.

Skolās ir svarīgi attīstīt un veicināt vizuālo pratību, kas ir prasme pareizi interpretēt vizuālus materiālus, kā arī izskaidrot to nozīmi un vēstījumu.

Kad skolēns ir apguvis prasmi "lasīt" attēlus, viņš spēj arī izprast autora domu bez teksta palīdzības. Vizuālā pratība ietver spēju efektīvi interpretēt, novērtēt un attiecīgi izmantot dažāda veida vizuālos avotus (Epçaçan, Epçaçan & Ulaş, 2010).

Vizuālo materiālu izmantošana var palīdzēt izprast tekstu jebkura vecuma cilvēkam. Vizuālie objekti, kopā ar tekstu, rada īpašu noturību skolēna atmiņā, kas tādā veidā var palīdzēt skolēniem pēc teksta lasīšanas atcerēties daudz vairāk no lasītā un spēt daudz jēgpilnāk darboties ar to. Tieši vizualizācijas metodes var būt tās, kas spēj ieinteresēt skolēnus lasīšanas procesā. Tām ir vairāki veidi un skoloitājs, atkarībā no izvēlētā literārā darba un uzdevumiem, var izvēlēties atbilstošāko viņa skolēniem.

2.2. Vizualizācijas metodes lasīšanas apguvei

Bieži vien bērniem, kuriem bērnībā grāmatas izraisīja lielu interesi, paaugoties pilnībā zūd motivācija un vēlme lasīt. Atbilde daudzos no gadījumiem slēpjas tieši vizualizācijas materiālu trūkumā. Ja papēta mazo bērnu grāmatas, tās vienmēr ir pilnas ar krāsainiem un interesantiem attēliem, kas raisa bērna interesi pētīt, iedziļināties lasītājā un vēl vairāk iztēloties grāmatas sižetu. Kad bērns paaugas, viņam attīstās lasītprasme un viņš var sākt lasīt sarežģītākas grāmatas, kuras bieži vien ir bez vai ļoti minimālām ilustrācijām. Sākumā bērnam tas var likties vilinoši un aizraujoši, jo tas taču ir liels panākums, bet laika gaitā šāda veida lasīšana bērnam nesagādā daudz prieka un nerada interesi turpināt. Šāda lasīšana neveicina skolēnos vēlmi iedziļināties tekstā un neuztur skolēnos motivāciju un interesi turpināt lasīt (McCuaig, 2023).

Protams, mūsdienā bērniem tas nav vienīgais iemesls, kāpēc viņiem skolas vecumā zūd interese par lasīšanu. Pasaulē arvien vairāk ienāk sociālie mediji. Pie visa gan nevar vainot arī sociālos tīklus, ir jāskatās arī skolu programmās un tajā, kā skolotāji paši pasniedz lasīšanu un kādus atbalsta materiālus tie piedāvā. Pašreizējās mācību programmas ir izveidotas tā, lai liktu lielāku uzsvaru tieši uz skolēnu mehānisku lasīšanu un atbilžu meklēšanu uz konkrētiem jautājumiem, nevis attīstītu savu iztēli un izteiktu savu viedokli (Ingraham, 2021). No otras puses, skolotājs var iedot visas pieejamās metodes, bet kādam skolēnam tas tāpat var nebūt pietiekami, lai turpinātu lasīt. Katram skolēnam ir jāmēģina atrast sava patiesā vēlme, kādēļ viņš vēlas lasīt, nevis, piemēram, tikai kādu ārēju atbalvojumu (atzīmes vai paslavēšanas) dzīts (McCuaig, 2023).

Dažādi mācību pētījumi liecina, ka lielākā daļa mācīšanās procesu skolās tiek aktualizēta tieši ar vizuālo aprakstu palīdzību. Vizuālās metodes bieži vien tiek pieņemtas kā racionālākas,

jo nodrošina gan katra skolēna mācīšanās procesu, gan mijiedarbību starp skolēniem, veicinot jēgpilnu mācīšanos (Epçaçan, Epçaçan & Ulaş, 2010).

Vizuālajām metodēm ir vairākas priekšrocības kā piemēram, pievēršot un uzturot skolēnu uzmanību veicamajam darbam, jaunās informācijas sakārtošanu un iegaumēšanu, un arī vienkārši motivējot skolēnus mācīties un apgūt ko jaunu. Lasītprasmes kontekstā skolotājiem ir svarīgi atcerēties, ka, piemēram, attēlu izmantošana grāmatās nav paredzēta tikai tiem lasītājiem, kam vēl ir grūtības uztvert rakstāmo tekstu. Attēlus izmanto arī pieredzējuši lasītāji, lai spētu vēl vairāk iedziļināties un izprast lasīto, kas nozīmē, ka attēliem nav tikai viens pielietojums, tos var izmantot visi skolēni un katrs pielāgot savām vajadzībām (Epçaçan, Epçaçan & Ulaş, 2010).

Ir svarīgi jau laicīgi parūpēties par skolēnu lasītprasmi – attīstīt to, izmantojot pareizās un efektīvākās vizuālās metodes. Lai skolēni spētu savienot lasītprasmi ar vizuālu materiālu izmantošanu, vispirms skolotājam ir jāiemāca skolēniem vizuālā lasīšana. Skolēni diendienā ir pieraduši lasīt un uztvert tekstus rakstītā veidā, kas, protams, krasi atšķiras, no galvenās ziņas nolasīšanas vizuālā formātā. Lai to paveiktu, skolotājam ir jādod skolēniem uzdevumi, kas tieši veicina viņu vizualizācijas spējas un iztēli. Dažas no izmantojamām metodēm varētu būt stāsta vizualizēšana ar attēlu palīdzību, teātra un dažādu rotaļu izspēlēšana klasē. Mācību process, izmantojot vizuālās stratēģijas, var būt ļoti vērtīgs un jēgpilns skolēniem, jo procesa laikā skolēniem ir nepieciešams iedziļināties tekstā, iztēloties lasīto un pārrunāt to, par palīgiem ņemot dažādās vizualizācijas metodes, kas bieži vien dominē “taustāmā” veidā, kas nozīmē, ka skolēniem, to veidojot vai izmantojot, tas daudz labāk paliks atmiņā, jo viņš to pats būs veicis vai arī tas atradīsies kaut kur klasē (Epçaçan, Epçaçan & Ulaş, 2010).

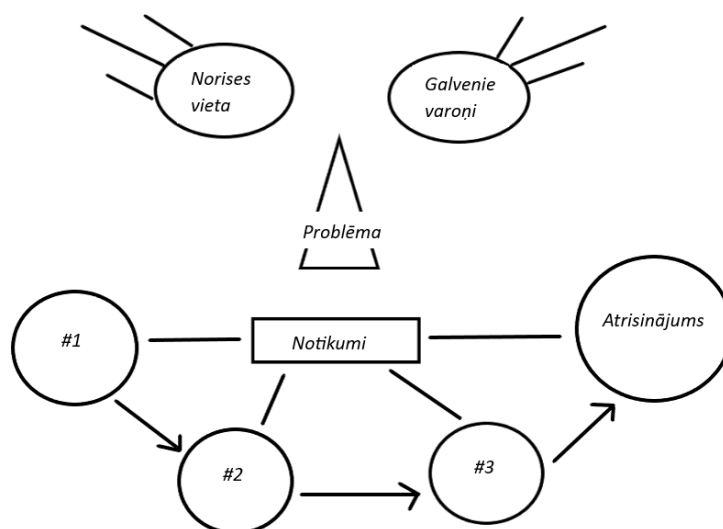
Viena no vizualizācijas metodēm ir vizuālā attēlu metode. Tā ir “attēlu veidošana” galvā par to, par ko tiek lasīts konkrētajā tekstā. Šai metodei ir divas versijas, ko piedāvā autoru kolektīvs (Chan et al., 1990). Lai skolēni spētu izmantot šīs metodes, tai katrai ir trīs soļi, kas skolotājam ir jāveic, lai šīs tehnikas tiktu veiksmīgi īstenotas:

Pirmā (verbālā) metode – sākumā skolotājs liek skolēniem lasīt klusām, pie sevis. Kad skolēni ir pabeiguši, tiek atskaņota grāmatas audio versija un skolēni atkal lasa/seko līdz grāmatas tekstam klusām, pie sevis, bet šoreiz fonā dzirdot audio ierakstu. Tajā brīdī skolēni arī mēģina iztēloties stāsta gaitu savā galvā. Un kā trešais solis tiek minēta atkārtota lasīšana pie sevis un atkal ar stāsta iztēlošanos galvā.

Otrā (verbālā un vizuālā) metode – sākumā tiek dotas tādas pašas instrukcijas kā verbālajai metodei, skolēni lasītu tekstu klusām, pie sevis. Tālāk, skolēni lasītu tekstu otro reizi, bet šoreiz papildus vērojot konkrētus attēlus, kas būtu saistīti ar attiecīgo grāmatas tekstu un notikumiem. Skolotāja šos attēlus varētu mainīt vietām, veidojot konkrēto secību, kamēr

skolēni lasītu pasaku skaļi. Beigās skolēni atkal lasītu pie sevis un viņiem (šoreiz bez attēliem) būtu jāiztēlojas galvā stāsts par to, kas tad lasītajā tekstā notiek (Chan et al., 1990).

Vēl viena cita metode ir stāsta plānošanas paveids, kurš saucās “pasakas seja” (*Story Face*). Šīs metodes izgudrotāja ir Laura A. Stāla (Laura A. Staal). Autore min, ka bērniem ir prasme atpazīt dažādas sejas jau kopš bērnības, tāpēc viņš uzskata, ka arī skolēniem ir daudz vieglāk uztvert stāsta plānu, ja tas ir veidots sejas formā (Staal, 2000). Lai “pasakas seju” varētu īstenot, sākumā ir jāuzzīmē divi apli, kas būtu acis un vienā no tām būtu jāieraksta pasakas vieta un otrā – galvenie varoņi. Acīm arī ir jāiezīmē skropstas, lai varētu papildināt abas iepriekš minētās kategorijas ar papildus skaidrojumiem/varoņiem utt. Tālāk ir jāuzzīmē deguns (uz tā ir jāieraksta stāsta “problēma”) un mute, kurai ir riņķī ir četri apli un kurā ir jāparāda galvenie notikumi (pirmajos trīs apļos) un notikumu iznākumi (ceturtajā aplī) (sk. 2.5. attēlu). Šāds vizuāls plakāts, ja tiek izmantots regulāri, var palīdzēt skolēniem pilnībā izprast lasīto (Staal, 2000).



2.5. att., *Stāsta seja* (Staal, 2000).

Vizualizācijas metodes var būt ļoti dažādas. Arī darba autore šeit aprakstīja divas, kas savā starpā krasi atšķirās. Lai gan vizualizācijas metodes ir atšķirīgas, tām visām ir vienots mērķis - palīdzēt skolēnam pilnībā izprast lasīto, lai tas būtu jēgpilns un izzinošs process, ko skolēns vēlas veikt. Skolotājs, ļoti iespējams, sākumā nezina, kuru no vizualizācijas metodēm izmantot konkrētajam literārajam darbam, bet, autore ir pārliecināta, ka, laika gaitā, izmantojot šāda veida metodes regulāri, skolotājam radīsies labs priekšstats par to, kuru no tām konkrētajā brīdī būtu jāizmanto. Lai stundās skolēni būtu spējīgi izmantot vizuālos materiālus teksta izpratnes un lasītprasmes apguvē, ir svarīgi skolēnos pirms tam attīstīt vizuālo prātību. Bez

vizuālās pratības, skolēni nebūs spējīgi izmantot doto vizuālo materiālu priekšrocības tik labi, kā ar zināšanām un prasmēm par tām.

Spēja uztvert vizuālo informāciju, arī saukta par vizuālo pratību, ir jāattīsta, lai skolēni spētu laika gaitā veidot pēc iespējas dziļāku saikni ar mācīšanos un teksta izpratni. Kā vienu no galvenajām vizuālās pratības metodēm, lai palīdzētu skolēniem attīstītu spēju "lasīt" vizuālu informāciju, tiek minēta ilustrāciju novērojumu metode. Tas nozīmē, ka skolotāja bērniem piedāvātu ilustrācijas par konkrētu grāmatu (bez teksta) un skolēniem būtu jāizdara novērojumu un jāmin savas idejas par iespējamo stāsta norises vietu, galvenajiem varoņiem utt. Šī uzdevuma mērķis ir likt skolēniem domāt un fantazēt pirms iepazīšanās ar lasāmo tekstu (Agtarap, 2021).

Agtaraps (Agtarap, 2021) uzsver, lai vizuālās pratības apguve būtu jēgpilna, ir seši elementi, kam skolēniem būtu jāpievērš uzmanība tajā brīdī, kad tiek demonstrētas ilustrācijas:

1. Sejas izteiksmes. Var mudināt skolēnus apskatīties uz ilustrācijā redzamo varoņu sejām un ļaut viņiem noteikt, kādā garastāvoklī viņi ir un kādas jūtas viņi pauž. Ja skolēni nav iepriekš iepazinušies ar dažādām grimasēm un emociju attēlojumiem, skolotājs var pirms tam demonstrēt konkrētus attēlus ar tām vai arī skolēni var dažādu grimašu veidošanu izspēlēt klasē uz sevis.
2. Kompozīcija. Skolēniem var jautāt kā viņiem šķiet, kur ilustrācijā ir galvenais uzmanības centrs? Kas tur ir attēlots? Kāpēc? Bieži ilustratori speciāli, izmantojot dažādus mērogus un proporcijas, vērš lasītāja uzmanību konkrētai attēla daļai. Novērotās lieluma atšķirības var liecināt par dažādiem statusiem varoņu vidū.
3. Žesti. Skolēni var izpētīt un diskutēt par varoņu ķermeņa stāvokli un kustībām, un mēģināt šos stāvokļus sasaistīt kopā ar to, kādas emocijas tādā veidā viņi pauž.
4. Apģērbs. Varoņu apģērbs var norādīt uz vairākām viņu lomām stāstā. Apģērbs var norādīt uz varoņu darbu, ikdienu, laikapstākļiem, rakstura īpašībām un interesēm. Skolēniem būtu jāmēģina saskatīt šīs saiknes starp apģērbu un konkrēto varoni.
5. Norises vieta. Norises vieta arī ir svarīgs punkts jebkurā stāstā. Skolēni, vērojot attēlu, var mēģināt atrast pazīmes tam, kāds, piemēram, gadalaiks ir attēlots; kāds kontinents vai valsts varētu būt attēlota; stāsta laiks un vieta. Jebkuru pazīmju atrašana palīdzēs skolēniem tālāk vēl labāk izprast grāmatas gaitu.

6. Priekšmeti. Jebkādi priekšmeti – lieli vai mazi, var palīdzēt identificēt un izprast dažādus stāsta elementus un gaitu vēl labāk. Priekšmeta krāsa vai lielums var norādīt uz konkrētām pazīmēm vai svarīgām detaļām, kas ir ietvertas stāstā.

Vizuālā pratība ir būtiska, lai skolēni spētu padziļināti izprast redzēto un tālāk to saistīt ar dotā teksta izpratni. Vizuālie avoti var sniegt ļoti daudz informācijas – tā tikai ir jāprot pamanīt. Skolotājs, izmantojot salīdzinoši vienkāršu jautājumu uzdošanu par redzamo attēlu, var skolēniem palīdzēt saprast kā darboties ar tiem un cik daudz vērtīgas informācijas no tiem var iegūt. Kad skolēniem šī prasme būs attīstīta, viņi paši spēs sev domās uzdot jautājumus, lai uzzinātu no vizuālā materiāla visu nepieciešamo informāciju. Autore uzskata, ka vizuālā pratība ir būtiska prasme ne tikai, lai skolēniem palīdzētu ar teksta izpratni un lasītprasmi, bet tā arī ir svarīga prasme, kas noderēs dzīvē it visur. Darba turpinājumā autore veic interviju, lai noskaidrotu jomas profesionāļa pieredzi un domas pētāmās tēmas kontekstā. Autore pielieto arī teorijā iegūto informāciju un metodes pedagoģiskajā darbā ar skolēniem, lai pārbaudītu to, vai teorija atbilst realitātei.

3. GADĪJUMA PĒTĪJUMS PAR VIZUALIZĀCIJU UN GRAFISKAJIEM ORGANIZATORIEM SKOLĒNU TEKSTA IZPRATNES ATTĪSTĪBAI ANĢĻU VALODĀ STARPTAUTISKĀS SKOLAS 2. KLASĒ

3.1. Pētījuma metodoloģija

Empīriskā pētījuma **mērķis** bija izpētīt, kā vizualizācija un grafiskie organizatori var sekmēt skolēnu teksta izpratnes attīstību anġļu valodā starptautiskās skolas 2. klasē.

Tika izvirzīti vairāki **uzdevumi**:

1. Intervēt 2. klases anġļu valodas skolotāju par viņas profesionālo pieredzi tēmas kontekstā, analizēt iegūto informāciju;
2. Izplānot un īstenot anġļu valodas stundas 2. klasē, lai pārbaudītu, vai un kā vizualizācija un grafiskie organizatori var sekmēt skolēnu teksta izpratni anġļu valodā;
3. Apkopot un analizēt 2. klases skolēnu rakstu darbus teksta izpratnes demonstrēšanai un skolēnu rakstiskas refleksijas par anġļu valodas stundā veiktajiem uzdevumiem.

Pētījuma bāze: 10 skolēni (5 zēni, 5 meitenes) starptautiskajā skolā, 7-8 gadus veci; viens 2. klases pedagogs.

Pētījuma norise

Darba autore pētījumu veica starptautiskās skolas 2. klasē, 2024. gada pavasara semestrī. Pētījuma sākumā tika intervēta 2. klases skolotāja, ar mērķi iegūt papildus informāciju tēmas kontekstā, kas autorei varētu palīdzēt arī izplānot turpmākās darbības pētījuma turpinājumā. No pētāmās 2. klases pētījumā piedalījās 10 skolēni, kas tālāk tika dalīti divās grupās. Pirmā grupa, ar 5 skolēniem (diviem zēniem, trīs meitenēm), bija ar vājāku lasītprasmi. Otra grupa, arī ar 5 skolēniem (trīs zēniem, divām meitenēm), bija ar vidēju/augstu lasītprasmi. Kopā autore novadīja 6 anġļu valodas mācību stundas trīs dienu laikā. Katrā mācību dienā bija organizēti identiski uzdevumi abām grupām. Viena mācību stunda katrā no dienām tika veltīta vienai grupai, otrā – otrai grupai.

3.2 Pētījuma posmi un rezultātu analīze

Pirmā pētījuma daļa – intervija.

Lai uzzinātu vairāk par teksta izpratni, izvēlētajām metodēm tās sekmēšanā un reālo pieredzi skolas vidē, ir svarīgi noskaidrot jomas speciālistu viedokli. Tā iemesla dēļ, autore

veica interviju ar 2. klases skolotāju. Izvēlētā skolotāja nāk no Kanādas. Vēlāk dzīvoja un strādāja gan Vācijā, gan Austrālijā, pirms pārcēlās uz Latviju. Starptautiskajā skolā strādā kopš 2010. gada. Skolotāja ir strādājusi ar dažāda vecuma bērniem, dažādās klašu grupās.

Tā kā autores pētījums bija cieši saistīts ar 2. klasi un starptautisko skolu, izvēlētā skolotāja bija piemērota intervijai, jo atbilda nepieciešamajiem kritērijiem:

-2. klases skolotāja starptautiskā skolā;

-skolotāja ar lielu pieredzi strādājot starptautiskā vidē.

Intervija tika saskaņota ar skolotāju un notika skolotājas brīvās stundas laikā (skolēniem tajā brīdī bija valodu stunda). Intervija tika veikta 2. klases telpā, sēžot pie viena no skolēnu galdiem. Autore izstāstīja intervijas gaitu un tad tā varēja sākties, autore ieslēdza balss ierakstītāju un sāka interviju ar pirmā jautājuma uzdošanu (pilno interviju sk. 1. pielikums).

Veicot interviju, tika noskaidrots, ka 2. klases skolēniem ir ļoti individuāls un atšķirīgs angļu valodas līmenis, kas arī ietekmē to, kāda ir skolēnu teksta izpratne. Starptautiskās skolas pedagogiem ir cieši jāsadarbojas savā starpā, lai veidotu pārdomātu un sekmīgu rīcības plānu, lai palīdzētu katram skolēnam attīstīties un pilnveidot sevi valodas jomā. Skolotāja un citi skolas pedagogi skolēniem piedāvā dažāda veida uzdevumus un aktivitātes, lai pēc iespējas efektīvāk attīstītu skolēnu valodas prasmes un teksta izpratni. Uzdevumi ir diferencēti un pieejami dažādos līmeņos, lai skolēni varētu darboties atbilstoši savām spējām. Valodai un teksta izpratnei 2. klasē tiek pievērsta ļoti liela uzmanība, jo valoda ir visapkārt un skolā ir nepieciešama ik uz soļa- tā ir pamatu pamats. Skolotāja teksta izpratnes uzlabošanai pielieto arī vairākas metodes, kuras autore pieminēja savā teorētiskajā analizē, tāpēc bija labi saskatīt kā teorija tika īstenota praktiski un kā skolēni to akceptēja un pielietoja.

Intervija sastāvēja no 7 jautājumiem.

1. Kāds ir pašreizējais 2. klases teksta izpratnes līmenis angļu valodā un cik lielā mērā tas ir mainījies kopš mācību gada sākuma?

Galvenie secinājumi pēc skolotājas atbildes analizēšanas:

- Lasīšanas līmenis gada sākumā tikai daži skolēni bija nepieciešamajā 2. klases līmenī.
- Lasīšanas līmenis mācību gada laikā ir paaugstinājies visiem skolēniem, bet tas ir mainījies atšķirīgos ātrumos katram skolēnam.

- Lai noteiktu lasīšanas līmeņu atšķirības ar mācību gada sākumu un mācību gada beigām, skolotāja izmanto “MAP” testus, lai precīzi noteiktu skolēnu lasīšanas spējas un līmeni, kas tālāk palīdz skolotājam attiecīgi rīkoties, lai piemeklētu vislabāko metodi ikkatram skolēnam teksta izpratnes attīstīšanā.

Papildinājums no autores – “MAP” tests ir saīsinājums no angļu valodas un nozīmē “Measures of Academic Progress”, kas latviski pārtulkojot nozīmētu “akadēmiskā progresa rādītāji”. Šāda veida pārbaudījumi notiek divas reizes gadā (viena reize gada sākumā, otrā notiek gada beigās, lai salīdzinātu rezultātus). Šajos pārbaudījumos skolēniem ir uzdevumi matemātikas, lasīšanas un zinātnes jomās (Stamford American School Hong Kong, 2022).

2. Cik svarīga ir teksta izpratne 2. klasē?

Galvenie secinājumi pēc skolotājas atbildes analizēšanas:

- Teksta izpratne ir ļoti būtiska, jo prasme lasīt ir vajadzīga un noderīga it visiem skolas priekšmetiem.
- Ir svarīgi noteikt un paturēt prātā tos skolēnus, kuriem teksta izpratne pa mācību gadu nav paaugstinājusies tik ļoti, cik bija gaidīts. Šiem skolēniem ir jāpievērš papildus uzmanība un jāpiedāvā atbilstoši uzdevumi, lai šo prasmi pilnveidotu.

3. Aptuveni cik reizes nedēļā teksta izpratnes attīstīšanai angļu valodā tiek pievērsta uzmanība un kādas metodes tiek izmantotas, lai uzlabotu teksta izpratni?

Galvenie secinājumi pēc skolotājas atbildes analizēšanas:

- Mācību gada ietvaros ir sešas lielās tēmas, kas skolēniem ir jāapgūst. Šo tēmu ietvaros skolotāja cenšas arī pievienot uzdevumus, kas iederētos tēmu kontekstā un būtu saistītas ar lasītprasmes attīstīšanu.
- Bieži klases ietvaros tiek izmantota rotāciju metode, kur skolēni darbojas mazās grupiņās un attīsta dažādas prasmes, saistībā ar valodu, kā piemēram, mācās par homofonijām vai metaforām.
- Lai skolēni var atrast grāmatu par sev interesējošu tēmu un veikt individuālu lasīšanu, tiek izmantota mājaslapa “Epic Books”.
- Skolotāja stundas ietvaros pievērš uzmanību ne tikai lasīšanai, bet arī rakstīšanai. Skolēni tiek atbalstīti, skolotājam sniedzot konkrētus labojumus un ieteikumus viņu rakstu darbos, strādājot viens pret viens.
- Rakstīšanas struktūra ir ļoti būtiska rakstu darba sastāvdaļa, kas skolēniem ir jāpatur prātā. Skolotāja to māca kā piecu pirkstu metodi. Īkšķis ir ievads, trīs tālākie pirksti ir trīs galvenās stāsta daļas un mazais pirkstiņš ir stāsta nobeigums.

- Skolotāja stundās pielieto arī vizualizācijas metodes, pievēršot skolēnu uzmanību uz grāmatas ilustrācijām, kad tā tiek lasīta. Tādā veidā skolēni mācās uztvert papildus informāciju, ko var piedāvāt ilustrācijas.
- Vislabāk skolēni uztver tāda veida informāciju un uzdevumus, kas tiek pasniegti spēļu veidā.
- Vienmēr būs metodes, kas palīdzēs un ieinteresēs daļu skolēnu, bet vienmēr būs daži skolēni, kas vēl nebūs gatavi konkrētajai aktivitātei. Tas ir jāpieņem un jābūt elastīgam, lai atrastu pieeju ikkatram skolēnam.

4. Kā tiek vērtēta teksta izpratne 2. klasē?

Galvenie secinājumi pēc skolotājas atbildes analizēšanas:

- Skolotāja katru dienu uzdod bērniem mājās lasīt divdesmit minūtes, lai attīstītu lasītprasmi.
- Ir svarīgi lasīt priekšā pieaugušajam, lai pēc tam varētu uzdot bērnam jautājumus par lasīto.
- Ir būtiski neaizmirst arī savu dzimto valodu, tāpēc skolotāja aicina tos bērnus, kam angļu valoda nav dzimtā valoda, lasīt vienu dienu angļu valodā, vienu dienu dzimtajā valodā.
- Laba stratēģija kā skolotāja klasē attīsta bērnu lasītprasmi, ir likt skolēniem strādāt pa pāriem. Viens skolēns lasa tekstu, otrs – pēc teksta uzdod jautājumus par lasīto. Tādā veidā abi skolēni ir fokusēti darbam.

5. Kādus vizualizācijas paņēmienus Jūs biežāk izmantojat?

Galvenie secinājumi pēc skolotājas atbildes analizēšanas:

- Kā galvenā vizualizācijas metode, kas tiek pielietota, ir stāsta iztēlošanās galvā. Tā tiek izmantota tad, kad skolēniem ir jāveic rakstu darbi. Skolēni tad aizver acis un iztēlojas savu stāstu, lai pēc tam to uzrakstītu detalizētāku un krāsaināku, lai rakstītais teksts būtu bagātīgs ar dažādiem īpašības vārdiem.
- Viena no vizualizācijas metodēm, kas vēl būtu jātrenē stundās, būtu lasītā teksta iztēlošanās galvā, lai nebūtu tikai jāpaļaujas uz teksta gatavajām ilustrācijām.

6. Kādus grafiskos organizatorus Jūs biežāk izmantojat?

Galvenie secinājumi pēc skolotājas atbildes analizēšanas:

- Bieži tiek izmantota Venna diagramma, kur skolēni ar skolotāju salīdzina divas atšķirīgas tēmas (lielās tēmas ietvaros) vai arī, piemēram, salīdzinot divas dažādas lasītās grāmatas.
- Tiek izmantots arī “ideju zirneklis”, kur skolotāja iedāvā konkrētu tēmu vai vārdu un skolēni izsaka savas idejas par to.

- Tabula ar trīs ailēm: “Ko es zinu”, “Ko es gribētu uzzināt” un “Ko es esmu iemācījies” tiek izmantota lielās tēmas sākumā, lai tēmas beigās, atbildot uz pēdējo tabulas aili, skolēni redzētu savu izaugsmi.
- Skolotāja vēl apgūst un pilnveido prasmi, lai skolēni spētu sākumā individuāli strādāt un tikai tad salikt idejas kopā un tādā veidā virzīt skolēnus uz tēmas vai konkrēto prasmju apguvi.
- Vēl viena grafisko organizatoru metode ir “Patiess” vai “Nepatiess” siena. Pirms konkrētās tēmas, skolotāja uzraksta dažādus faktus saistībā ar to. Skolēni tad dodas pa klasi, atrod faktus un uzliek pie tā savu zīmīti – vai nu “Jā”, tāpat, viņuprāt, patiess fakts, vai arī “Nē”, tāpat, viņuprāt, nepatiess fakts. Pēc tēmas apgūšanas, skolēni atskatās uz šo sienu un tādā veidā saprot, ko viņi jau zināja un ko ir jaunu iemācījušies.

7. Kā Jūs atbalstāt katra lasīšanas līmeņa grupas skolēnus?

Galvenie secinājumi pēc skolotājas atbildes analizēšanas:

- Katram skolēnam tiek piemeklēts atbilstošs atbalsts, lai pēc iespējas vairāk spētu palīdzēt valodas apgūvē un teksta izpratnē.
- Tiem skolēniem, kam ir nepieciešams īpaši liels atbalsts angļu valodas apgūvē, tiek piedāvātas papildus angļu valodas nodarbības, kas ir tieši paredzētas skolēniem ar nelielu angļu valodas līmeni.
- Tiem skolēniem, kam jau ir laba angļu valodas izpratne, ir iespēja izvēlēties vai nu padziļinātāk apgūt angļu valodu, vai arī mācīties latviešu valodu.
- Papildus tam, divas reizes nedēļā, visa klase tiek dalīta trīs lasīšanas līmeņos. Katrai grupai tad ir savs skolotājs, kurš ar skolēniem darbojas atbilstošajā lasīšanas līmenī, lai katram skolēnam spētu sniegt pēc iespējas individuālāku pieeju.

Kopējie secinājumi pēc intervijas analīzes:

1. Starptautiskā skolā bērni ir ar dažādiem valodas līmeņiem, tāpēc ir nepieciešams diferencēt mācību procesu;
2. Skolēni vislabāk uztver informāciju, ja tā ir pasniegta spēļu formātā;
3. Internetā ir pieejami vairākas mājaslapas (kā piemēram “IXL”), kas palīdz īstenot diferencētu un skolēnam atbilstošu un interaktīvu uzdevumu veikšanā;
4. Grafiskie organizatori ir daudz un dažādi - svarīgi ir skolēnus pareizi iesaistīt un veidot šo procesu jēgpilnu un aizraujošu;
5. Grāmatas ilustrācijas novērtēs un izmantos visu līmeņu lasītāji.

Skolotāja kā mentore būs klātesoša arī turpmākajā pētījuma daļā, kurā bakalaura darba autore īsteno pedagogisko izmēģinājuma darbību.

Otrā pētījuma daļa – pedagogiskā izmēģinājuma darbība.

Pētījumā kopā piedalījās 10 starptautiskās skolas 2. klases skolēni, kas pēc tam tika dalīti divās atsevišķās grupās, lai labāk noteiktu vai un kādā veidā izvēlētas vizualizācijas un grafisko organizatoru metodes palīdz konkrētajam līmenim, kādas ir līdzības un atšķirības.

Pētījums notika trīs dienas, katrā dienā ietverot divas mācību stundas (katrai mācību stundai viena grupa).

Kopā skolēniem bija nepieciešams izlasīt trīs dažādus stāstus angļu valodā. Pirmās dienas stāsts bija “Trīs siventīņi” (“*The Three Little Pigs*” –LAZEL, 2024c), otrais bija “Pinkojas deja” (“*The Pincoya’s Dance*” –LAZEL, 2024b) un trešais bija “Milža stāsts” (“*Giant’s Tale*” – LAZEL, 2024a). Visi trīs stāsti atbilda 2. klases līmenim, kas arī tika saskaņoti ar 2. klases angļu valodas skolotāju. Konkrētie stāsti tika izvēlēti, vadoties pēc šiem kritērijiem:

-Fantastikas žanrs;

-Skaidri definēti stāsta varoņi;

-Stāstam ir sākums, vidus, problēma, atrisinājums un beigas;

-Stāstam ir vidēji 500/600 vārdi.

Pirmās dienas uzdevumi sastāvēja no stāsta lasīšanas (bez ilustrācijām) un atbildēm uz jautājumiem par lasīto, pārbaudot skolēnu teksta izpratni. Pirmais uzdevums “*Uzraksti lasīto stāstu (savos vārdos) pāris teikumos*” tika uzdots, lai saprastu, cik daudz skolēni uztvēra no lasītā teksta. Skolēniem, lai labi izpildītu uzdevumu, bija nepieciešams izprast tekstu, lai spētu minēt gan notikumus, kas norisinājās viens pēc otra, gan arī minēt stāsta varoņus un kāda bija viņu loma lasītajā stāstā. Otrs jautājums “*Ko Tu saprati/iegūvi no lasītā stāsta?*” tika uzdots, lai redzētu vai skolēni no lasītā spēj iegūt dziļāko domu. Viens no labas teksta izpratnes parametriem ir spēja nodefinēt un izprast stāsta dziļāko domu. Šāda mācību stunda un sniegtās atbildes autorei skaidri parādīja, kā ilustrācijas ietekmē skolēnu teksta izpratni, kā arī deva skaidru sākumpunktu tam, kāda ir skolēnu teksta izpratne bez papildu vizualizācijas vai grafisko organizatoru metožu izmantošanas.

Otrās dienas uzdevumi sastāvēja no stāsta lasīšanas (ar ilustrācijām), vizualizēšanas zīmējuma formātā un jautājumu lapas. Viena no vizualizēšanas metodēm ir vizualizācija zīmējuma formātā, kur skolēnam ir iespēja lasīto tekstu vai teksta epizodi parādīt citā veidā, to vēlreiz atceroties. Pirmie divi jautājumi uzdevumu lapā bija identiski ar iepriekšējo dienu, bet klāt nāca papildus divi jautājumi. Pirmais papildus jautājums bija: *“Vai attēli grāmatā Tev palīdzēja labāk saprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?”*. Šis jautājums tika uzdots, lai redzētu skolēnu attieksmi un pašnovērtējumu par to, kā viņiem veicās ar lasīto tekstu un vai ilustrācijas palīdzēja viņu teksta izpratnes attīstīšanā. Otrs papildus jautājums bija: *“Vai teksta attēlošana zīmējumā un diskutēšana par to Tev palīdzēja labāk izprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?”* tika uzdots arī lai redzētu skolēnu viedokli par konkrētās vizualizācijas metodes pielietojumu. Šāda mācību stunda autorei palīdzēja saprast, vai un kā ilustrācijas palīdzēja vai nepalīdzēja skolēniem labāk izprast lasīto, kā arī to, vai vizualizēšana palīdzēja skolēniem ar lasītā teksta izpratni.

Trešās dienas uzdevumi sastāvēja no stāsta lasīšanas (ar ilustrācijām), Venna diagrammas aizpildīšanas un jautājumu lapas. Venna diagramma tika izmantota kā viena no grafisko organizatoru metodēm, kuras aizpildīšana skolēniem palīdzētu teksta izpratnē. Pirmie divi jautājumi uzdevumu lapā bija identiski ar iepriekšējām divām dienām, bet papildus tika uzdots trešais jautājums: *“Vai grafiskais organizators Tev palīdzēja labāk izprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?”*. Šis jautājums tika uzdots, lai noskaidrotu skolēnu domas par Venna diagrammas izmantošanu, lai uzlabotu teksta izpratni par lasīto. Šāda mācību stunda autorei palīdzēja saprast vai un kā grafiskā organizatora izmantošana palīdzēja skolēniem ar teksta izpratni.

Lai spētu analizēt iegūtās atbildes un iegūt rezultātus, autore izstrādāja kritēriju tabulu, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu (SLA) ar STAP (sk. 3.1. tabulu).

Kritēriju tabula SLA ar STAP

Kritēriji	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Atbildes uz pirmajiem diviem jautājumiem.	Nepilnīgi izklāsta pasakas gaitu un vispār nedefinē galveno domu.	Nepilnīgi izklāsta pasakas gaitu un galveno domu.	Izklāsta pasakas gaitu un galveno domu.	Secīgi apraksta pasakas gaitu (ar sākumu/vidu/beigām); konkrēti un īsi izklāsta galveno domu.

1. pētījuma diena

2. klases skolēni, pēc klases skolotājas novērojumiem un pieredzes, tika sadalīti divās grupās. Viena grupa (ar 5 skolēniem) bija ar zemāku lasīšanas līmeni, kas nozīmēja to, ka šie skolēni tikai nesen uzsāka angļu valodas apguvi un līdz ar to lasīšana angļu valodā vēl nav tik ļoti attīstīta 2. klases līmenim. Otrā grupa (ar 5 skolēniem) bija ar vidēju/augstu lasīšanas līmeni, kas nozīmēja to, ka šie skolēni jau iepriekš apguva angļu valodu (vai nu viņiem tā ir viena no ikdienas sarunvalodām vai arī viņi starptautiskā skolā mācās jau vairākus gadus).

Kā pirmo grupu pirmajai pētījuma dienai, autore ņēma zemāka līmeņa lasītājus. Stundas sākumā autore izstāstīja stundas gaitu un to, kas skolēniem būs jādara (gan lasīšanas uzdevumā, gan atbilžu lapā). Tad skolēniem tika izdalītas lasāmā stāsta lapas (sk. 2. pielikums). Skolēni tad savā tempā lasīja to. Kad kāds skolēns pabeidza, viņš pacēla roku un tad autore izsniedza atbilžu lapu (sk. 3. pielikums), ko skolēns aizpildīja. Ja kaut kas nebija skaidrs, autore palīdzēja ar padomu. Kad kāds skolēns pabeidza, viņš varēja doties atpakaļ uz klasi, kur bija gan klases skolotāja-asistente, gan pārējie klasesbiedri. Visa grupa pabeidza darbu aptuveni 25 minūtēs.

Otrai grupa stundas gaita bija identiska pirmajai grupai. Vienīgā atšķirība bija tajā, ka skolēni vidēji ilgāk pavadīja pie uzdevumiem, jo sniedza pārdomātākas un detalizētākas atbildes.

Autores refleksija par pirmo dienu:

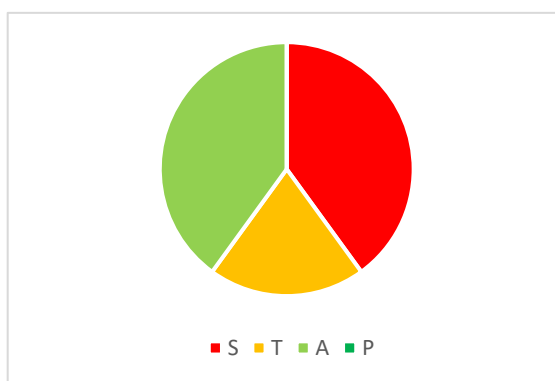
Pirmā grupa ar zemāka līmeņa lasītājiem strādāja ļoti labi. Pasaka tika izlasīta aptuveni 15 minūšu laikā.

Vairāk skolēniem sākumā nebija skaidrs, kas no viņiem tiek sagaidīts kā atbildes uz jautājumiem, bet pēc autores paskaidrošanas, izmantojot vieglākus vārdus skaidrošanai, skolēni saprata dotos jautājumus. Atbildes uz jautājumiem aizņēma mazāk par 10 minūtēm. Pēc abu uzdevumu veikšanas, autore skolēniem jautāja, vai viņiem šķiet, ka ilustrācijas lasītajā tekstā būtu palīdzējušas viņiem to labāk saprast un atbilde no visiem bija apstiprinošas.

Otrā grupa ar augstāka līmeņa lasītājiem sākumā nebija ļoti ieinteresēti lasīt grāmatu, jo tajā nebija ilustrāciju. Skolēni teica, ka pie tām ir pieraduši un, ka tāda veida grāmatas viņiem patīk labāk. Šī grupa vidēji pabeidza lasīt ātrāk par pirmo grupu - aptuveni 10 minūšu laikā. Savukārt, otrā grupa aizņēma vairāk laika atbilžu rakstīšana, jo atbildes uz jautājumiem sniedza daudz detalizētāk par pirmo grupu. Dažiem skolēniem arī nācās nedaudz sīkāk paskaidrot jautājumus prasīto.

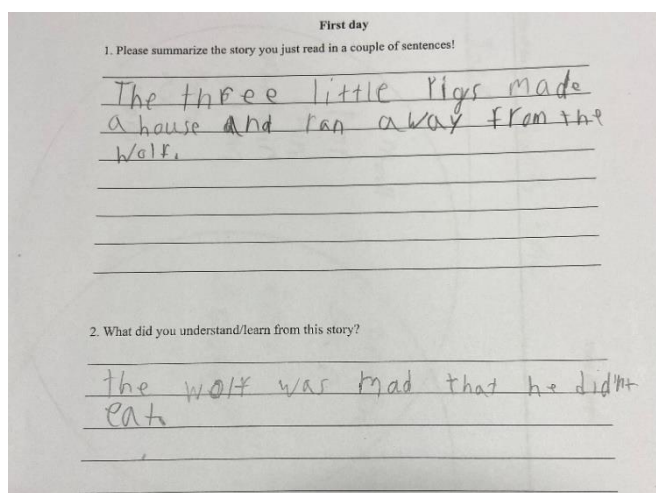
Pirmās dienas rezultātu analīze:

Analizējot pirmās dienas vājākā līmeņa lasītāju atbildes uz pirmajiem diviem jautājumiem, divu skolēnu sniegtās atbildes atbilda “Sācis apgūt” līmenim, kas nozīmē to, ka šie skolēni nebija spējīgi izprast lasīto konkrētajā situācijā. Viena skolēni sniegtā atbilde atbilda “Turpina apgūt” līmenim, kas nozīmē, ka šis skolēns daļēji izprata tekstu, bet, iespējams, teksta līmenis bija par augstu vai arī pietrūka ilustrāciju, vai citu metožu pielietošana labākai teksta izpratnei. Divu skolēnu sniegtās atbildes atbilda “Apguvis” līmenim, kas, savukārt, nozīmē to, ka šie skolēni labi izprata lasīto tekstu, pat bez papildu ilustrācijām vai citu metožu pielietošanas. Kā vienu no iespējamajiem iemesliem, kāpēc vājāka līmeņa lasītājiem, pat bez papildu ilustrācijām un vizualizācijas vai grafisko organizatoru metodēm, atbildes uz jautājumiem vidēji nebija tik sliktas varētu būt saistīts ar to, ka šis stāsts ir salīdzinoši populārs bērnu vidū un, iespējams, viņi to jau bija iepriekš lasījuši kādā citā kontekstā. Šo apstiprināja arī paši skolēni, jo, tiklīdz autore, stundas sākumā, ieminējās par konkrēto pasaku, visiem skolēniem bija skaidrs, kas tā ir par pasaku un kas tur notiek.



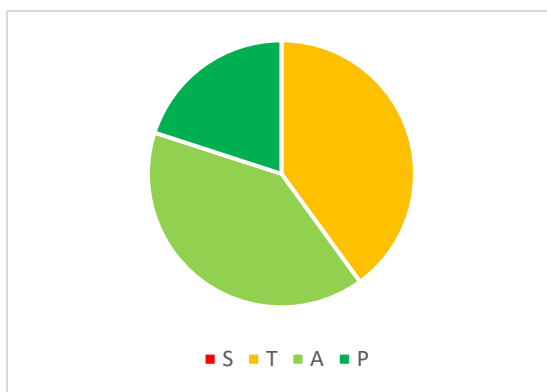
3.2. att., *Pirmās dienas rezultāti vājākā līmeņa lasītāju grupai*

3.3. attēlā var redzēt viena skolēna atbildes uz abiem tās dienas jautājumiem. Šis skolēns, pēc viņa sniegtajām atbildēm, ieguva “Turpina apgūt” līmeni. Kā atbildi uz pirmo uzdevumu: “Uzraksti lasīto stāstu (savos vārdos) pāris teikumos”, skolēns sniedza šādu atbildi: “Trīs siventiņi uzcēla māju un aizskrēja prom no vilka”. Šāda atbilde ir nepilnīga, jo pilnībā neatklāj stāsta sākumu, vidu, problēmu, risinājumu un beigas. Skolēns gan minēja galvenos varoņus un dažus no stāsta notikumiem, kas nozīmē, ka skolēns vismaz daļēji izprata lasīto tekstu. Kā atbildi uz otro jautājumu: “Ko Tu saprati/iegūvi no lasītā stāsta?”, skolēns atbildēja šādi: “Vilks bija dusmīgs, jo nedabūja ēst.” Šāda atbilde uz jautājumu ir nepilnīga, jo gluži neatklāj stāsta dziļāko domu.



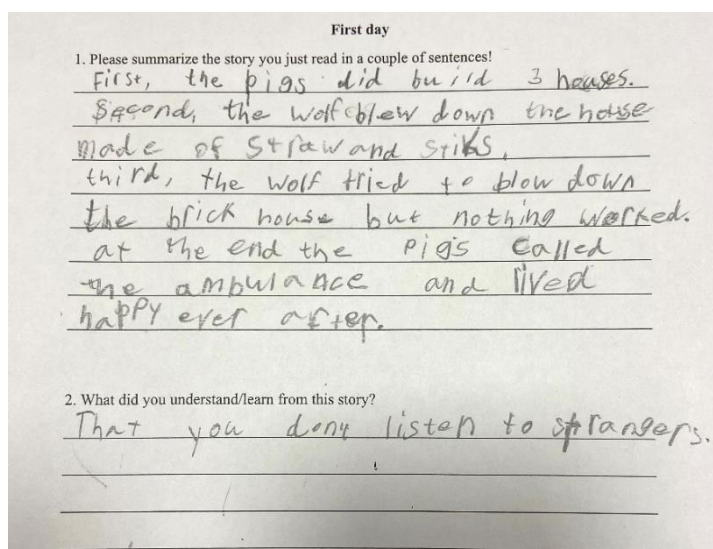
3.3. att., Viena skolēna atbildes (vājākā līmeņa)

Analizējot vidējā/augstā līmeņa lasītāju rezultātus, tie vidēji ir ar augstāku teksta izpratnes līmeni. Divi skolēni ieguva “Turpina apgūt” līmeni, kas nozīmē, ka, iespējams, šie skolēni nebija pilnībā koncentrējušies uzdevumiem vai arī tas tomēr viņiem bija nedaudz par grūtu. Divi skolēni bija “Apguvis” līmenī, kas nozīmē, ka šie skolēni labi izprata tekstu un tā būtību. Viens skolēns ieguva “Pilnībā apguvis” līmeni, kas parāda, ka pat bez papildus metodēm un ilustrācijām, šis skolēns spēj pilnībā izprast lasīto tekstu. Arī šeit, tāpat kā pirmajai grupai, iemesls šādiem rezultātiem varētu būt tas, ka šis stāsts ir salīdzinoši populārs.



3.4. att., Pirmās dienas rezultāti vidējā/augstā līmeņa lasītāju grupai

3.5. attēlā var redzēt viena skolēna atbildes uz abiem tās dienas jautājumiem. Šis skolēns, pēc viņa sniegtajām atbildēm, ieguva “Pilnībā apguvis” līmeni. Kā atbildi uz pirmo uzdevumu: “Uzraksti lasīto stāstu (savos vārdos) pāris teikumos”, skolēns sniedza šādu atbildi: “Sākumā siventīņi uzcēla trīs mājas. Otrkārt, vilks nopūta to māju, kas bija celta no salmiem un stiebriem. Treškārt, vilks mēģināja nopūst ķieģeļu māju, bet nekas neizdevās. Beigās siventīņi izsauca ātro palīdzību un dzīvoja ilgi un laimīgi.” Šāda atbilde lieliski parāda notikuma gaitu un nosauc galvenos varoņus, kas nozīmē, ka šis skolēns bija pilnībā izpratis lasīto tekstu. Kā atbildi uz otro jautājumu: “Ko Tu saprati/ieguvi no lasītā stāsta?”, skolēns atbildēja šādi: “Nevajag klausīties svešiniekos”. Šī atbilde precīzi parāda stāsta dziļāko domu, jo, ja siventīņi būtu klausījuši vilka padomam un ielaiduši viņu savā mājā, viss būtu varējis beigties slikti.



3.5. att., Viena skolēna atbildes (augstāka līmeņa)

2. pētījuma diena

Otrajā pētījuma dienā, autore pirmo mācību stundu atkal sāka ar zemākā lasīšanas līmeņa grupu, bet otro dienas stundu- ar vidēja/augstāka līmeņa lasītājiem. Šajā reizē gan skolēniem sākumā bija nepieciešams paņemt katram savu klēpj datoru, lai stāstu “Pinkojas deja” (“The Pincoya’s Dance” -LAZEL, 2024b) varētu lasīt tur (sk. 4. pielikums). Autore tā izlēma, lai nebūtu lieki jātērē papīra resursi, kopējot arī visas nepieciešamās lapas katram skolēnam. Pēc stāsta izlasīšanas, katrs skolēns dabūja baltu lapu, kur viņiem bija nepieciešams vizualizēt lasīto stāstu zīmējumā. Skolēniem šis uzdevums patika, kaut gan dažiem skolēniem bija grūtības izdomāt ko zīmēt (autore pieņem, kas tas varētu būt tāpēc, ka dažiem skolēniem bija grūtības izprast par ko tad stāsts vispār bija). Kā pēdējo stundas uzdevumu, skolēni atkal saņēma jautājumu lapas (sk. 5. pielikums), kur viņiem bija jāsniedz savas atbildes. Kad skolēni bija

pabeiguši visus trīs dienas uzdevumus, viņi varēja doties atpakaļ uz klasi, pirms tam sakārtojot savu darba vietu.

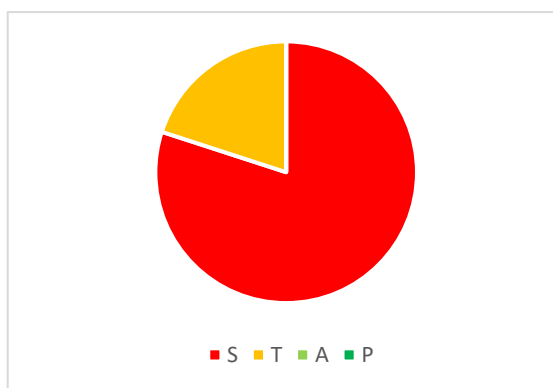
Autores refleksija par otro dienu:

Pirmā grupa bija klusāki un vairāk fokusēti lasīšanai, kā pirmajā dienā, jo tekstu lasīja kopā ar ilustrācijām. Vizualizējot lasīto zīmējumā, skolēni (lai gan autore to neteica) paralēli diskutēja par to, kas notika stāstā un kā izskatījās galvenie varoņi. Beigās, atbildot uz jautājumiem, skolēni bija nedaudz haotiski un nebija īsti gatavi darbam. Tas noteikti ietekmēja atbilžu kvalitāti, kā arī pietrūka nedaudz laika, jo stundu nācās iesākt nedaudz vēlāk. Iemesls tam bija tāds, ka skolēni savā klasē vēlējās pabeigt savus iesāktos stundas darbus un līdz ar to atnāca uz autores klasi ar nokavēšanos.

Otrā grupa lasot bija ļoti fokusēti. Skolēni arī bija ļoti ieinteresēti vizualizēt lasīto stāstu. Tāpat kā pirmā grupa, skolēni diskutēja par lasīto, veidojot savas vizualizācijas. Uz jautājumiem atbildēja konkrētāk un detalizētāk, salīdzinot ar pirmo grupu.

Otrās dienas rezultātu analīze:

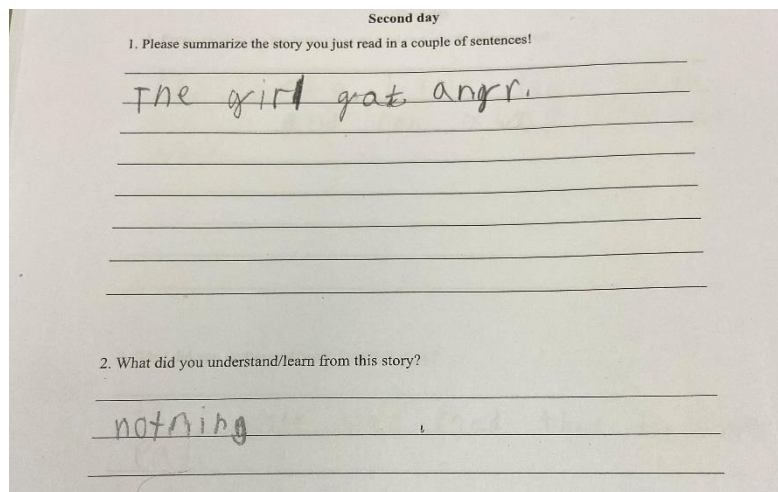
Analizējot otrās dienas vājākā līmeņa lasītāju atbildes uz pirmajiem diviem jautājumiem, var secināt, ka teksta izpratne, saistībā ar konkrēto tekstu, bija ļoti zema. Četri no pieciem skolēniem ieguva “Sācis apgūt” līmeni, savukārt viens skolēns – “Turpina apgūt” līmeni. Kaut gan skolēniem bija dotas klāt stāsta ilustrācijas, kā arī tika pielietota vēl viena vizualizēšanas metode pirms atbilžu rakstīšanas, šīs grupas skolēniem, skatoties pēc atbilžu kvalitātes (izmantojot STAP tabulu), tas nepalīdzēja. Autore pieņem, ka, iespējams, skolēniem šis teksts un izmantotie vārdi jau paši par sevi bija grūti izprotami un, ja teksts vispār nav izprotams, ilustrāciju esamība (kas arī nebija katrā no stāsta lapām) un stāsta vizualizēšana nevar daudz palīdzēt.



3.6. att., *Otrās dienas rezultāti vājākā līmeņa lasītāju grupai*

3.7. attēlā var redzēt viena skolēna atbildes uz pirmajiem diviem tās dienas jautājumiem. Šis skolēns, pēc viņa sniegtajām atbildēm, ieguva “Sācis apgūt” līmeni. Kā atbildi uz pirmo

uzdevumu: “Uzraksti lasīto stāstu (savos vārdos) pāris teikumos”, skolēns sniedza šādu atbildi: “Meitene kļuva dusmīga”. Šāda atbilde nav pilnīga un neparāda skolēna teksta izpratni. Kā atbildi uz otro jautājumu: “Ko Tu saprati/iegūvi no lasītā stāsta?”, skolēns atbildēja šādi: “Neko”. Šī atbilde arī, diemžēl, nesniedz pārlicību par to, ka skolēns stāstu ir izpratis.



Second day

1. Please summarize the story you just read in a couple of sentences!

THE girl got angry.

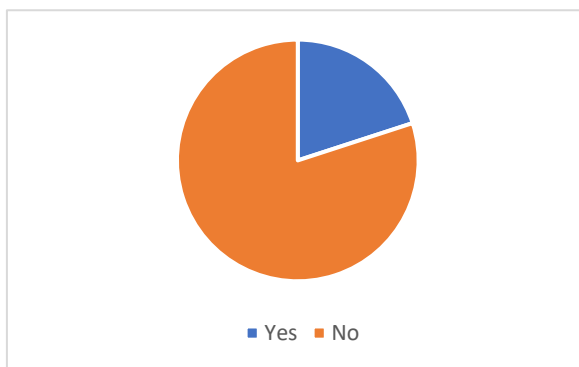
2. What did you understand/learn from this story?

nothing

3.7. att., Viena skolēna atbildes (vājāka līmeņa)

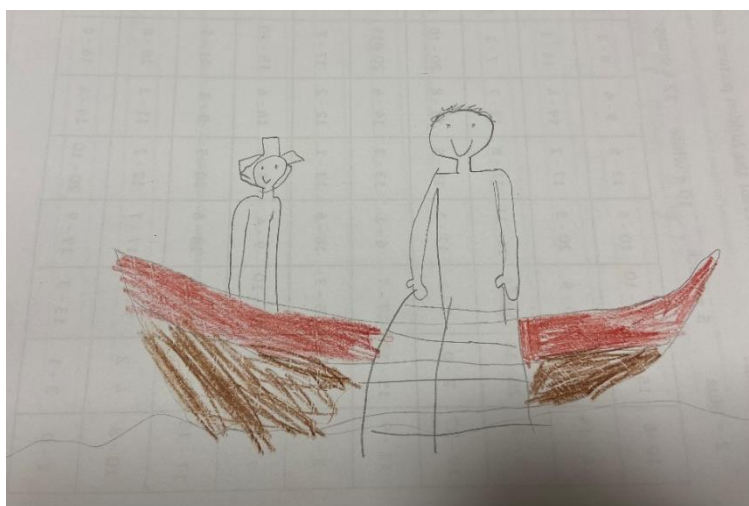
No otras puses, vājāko lasītāju līmeņa atbilde uz jautājumu – “Vai attēli grāmatā Tev palīdzēja labāk saprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?” atbilde bija apstiprinoša no visiem pieciem skolēniem. Neviens no pieciem skolēniem gan atbilžu lapā neminēja vairāk par to, kāpēc ilustrācijas viņiem palīdzēja. Ņemot šo vērā, autore var secināt, ka, iespējams, bez ilustrāciju esamības, skolēnu atbildes būtu bijušas vēl zemākā līmenī.

Atbildot uz jautājumu “Vai teksta attēlošana zīmējumā un diskutēšana par to Tev palīdzēja labāk izprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?” četri no pieciem vājākā līmeņa lasītāju skolēniem atbildēja ar “Nē”. Tikai viens no pieciem skolēniem vairāk paskaidroja, kāpēc atbildēja ar “Nē”. Šis skolēns atbildēja, ka, viņam nepatīk runāt ar citiem par savu zīmējumu. Arī šie rezultāti autorei parāda to, ka, ja skolēniem jau nav vismaz pamata sapratne par izlasīto tekstu, nav iespējams no viņiem prasīt papildus ar to strādāt, jo viņiem nav bāze, no kuras sākt un no kuras turpināt attīstīt savu teksta izpratni. Autore pieņem, ka, ja šīs grupas skolēniem būtu dots vieglākā līmeņa teksts, vizualizācija būtu vairāk palīdzējusi teksta izpratnē, jo skolēni būtu jau sākotnēji vismaz daļēji izpratuši lasīto, līdz ar to viņiem būtu vairāk idejas ko un kā vizualizēt, kā arī būtu vairāk ko diskutēt savā starpā par lasīt, līdz ar to iegūstot arī dziļāku sapratni par lasīto.



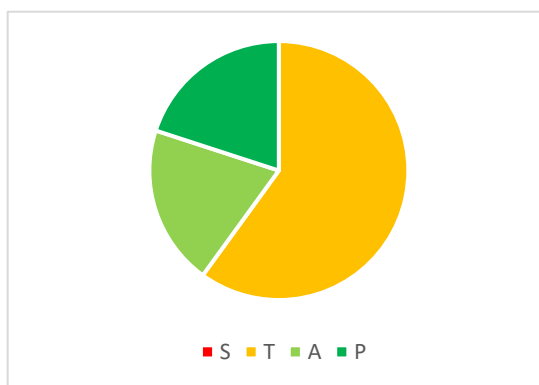
3.8. att., *Otrās dienas rezultāti vājākā līmeņa lasītāju grupai (Vizualizācija)*

3.9. attēlā var redzēt viena skolēna vizualizāciju par lasīto tekstu. Skolēns zīmējumā ir attēlojis laivu, tīklu un divus cilvēkus, kas atrodas laivā. Šāds zīmējums ir nepilnīgs, bet tas tomēr parāda vienu stāsta epizodi, kur dēls ar savu dēlu devās zvejot, kas varētu norādīt uz to, ka skolēns ir izpratis vismaz daļu no lasītā stāsta.



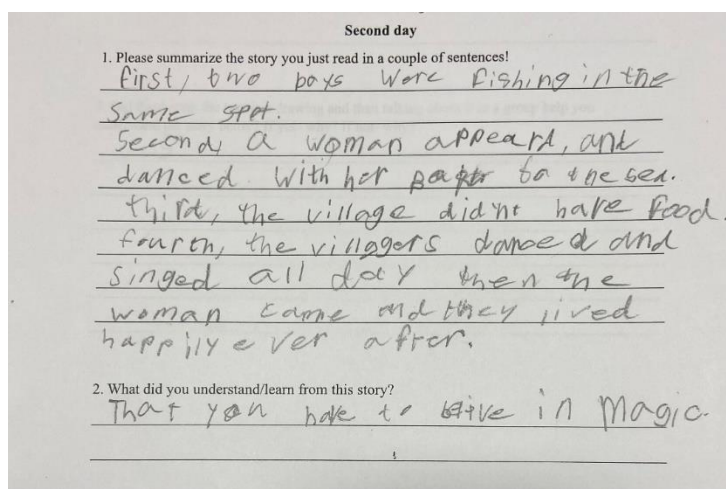
3.9. att., *Viena skolēna stāsta vizualizēšana (vājākā līmeņa)*

Analizējot otrās dienas rezultātus vidēja/augsta līmeņa lasītājiem, var secināt, ka šai grupai bija daudz labāka teksta izpratne par vājākā līmeņa lasītāju grupu. Trīs skolēni atradās “Turpina apgūt” līmenī, viens skolēns “Apguvis” līmenī un vēl cits “Pilnībā apguvis” līmenī. No tā autore var secināt, ka, lai gan rezultāti, izmantojot ilustrācijas un vizualizācijas metodes kā palīgus, teorētiski bija nedaudz sliktāki par pirmās dienas rezultātiem, ņemot vērā to, ka šis stāsts nav pazīstams skolēnu vidū, dotās metodes palīdzēja skolēniem to labāk izprast.



3.10. att., *Otrās dienas rezultāti vidējā/augstā līmeņa lasītāju grupai*

3.11. attēlā var redzēt viena skolēna atbildes uz pirmajiem diviem tās dienas jautājumiem. Šis skolēns, pēc viņa sniegtajām atbildēm, ieguva “Pilnībā apguvis” līmeni. Kā atbildi uz pirmo uzdevumu: “Uzraksti lasīto stāstu (savos vārdos) pāris teikumos”, skolēns sniedza šādu atbildi: “Sākumā divi zēni devās maksšķerēt uz to pašu vietu. Otrkārt, parādījās sieviete un viņa jūrā dejoja. Treškārt, ciemam nebija ēdiena. Ceturtkārt, ciema iedzīvotāji dejoja un dziedāja visu dienu, līdz parādījās tā pati sieviete. Viņi visi dzīvoja ilgi un laimīgi.” Šāda atbilde ir pilnīga un labi parāda skolēna teksta izpratni. Skolēns caur šādu atbildi gan min svarīgākos notikumus stāstā, tos nosaucot hronoloģiskā secībā, gan arī min galvenos stāsta varoņus. Kā atbildi uz otro jautājumu: “Ko Tu saprati/ieguvi no lasītā stāsta?”, skolēns atbildēja šādi: “Tev ir jātic brīnumiem”. Šī atbilde arī parāda to, ka skolēns bija spējīgs izprast lasīto tekstu tik daudz, ka varēja arī saskatīt stāsta dziļāko domu, kas nebija tieši uzrakstīta pasakas tekstā.



3.11. att., *Viena skolēna atbildes (augstāka līmeņa)*

Arī skolēnu sniegtās atbildes uz abiem papildus jautājumiem apstiprina to, ka izmantotās vizualizācijas metodes palīdzēja skolēniem teksta izpratnē. Uz pirmo papildus jautājumu – “Vai attēli grāmatā Tev palīdzēja labāk saprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?” visi pieci skolēni atbildēja ar “Jā”. Atbildes uz jautājumu “Kāpēc?” bija dažādas. Viens skolēns atbildēja, ka

palīdzēja, jo ilustrācijas bija krāsainas. Cits skolēns uzrakstīja, ka palīdzēja, jo ilustrācijas parādīja kas notiek stāstā. Tas nozīmē, ka arī vidēja un pat augsta līmeņa lasītāji ilustrāciju esamību lasāmajos tekstos tāpat augstu novērtē un izmanto kā palīdzību, lai labāk izprastu to.

Arī atbilde uz otro papildus jautājumu – “*Vai teksta attēlošana zīmējumā un diskutēšana par to Tev palīdzēja labāk izprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?*” visi pieci skolēni atbildēja ar “Jā”. Atbildes uz jautājumu “Kāpēc?” bija dažādas. Viens skolēns atbildēja, ka palīdzēja, jo parādīja zivju tīklu, kas tika daudz pieminēts stāstā. Viens cits skolēns atbildēja, ka vizualizācija labāk palīdzēja saprast kas stāstā notika. Šī atbilde parāda, ka, ja skolēniem jau ir bāzes sapratne par lasīto tekstu, tā vizualizēšana un diskutēšana par to, var tiešām palīdzēt to izprast vēl labāk, tādā veidā attīstot savu teksta izpratni.

3.12. attēlā var redzēt viena skolēna vizualizāciju par lasīto tekstu. Skolēns zīmējumā ir attēlojis dejojošo sievieti “Pinkoju”. Šāds zīmējums parāda skolēna detalizēto saprašanu par galveno stāsta varoni.



3.12. att., *Viena skolēna stāsta vizualizēšana (augstāka līmeņa)*

3. pētījuma diena

Trešajā pētījuma dienā, autore pirmo mācību stundu atkal sāka ar zemākā lasīšanas līmeņa grupu, bet otro dienas stundu - ar vidēja/augstāka līmeņa lasītājiem. Šajā reizē arī skolēniem sākumā bija nepieciešams paņemt katram savu klēpj datoru, lai lasītu konkrēto stāstu “Milža stāsts” (“Giant’s Tale” -LAZEL, 2024a) (sk. 6. pielikums). Stundas sākumā autore izstāstīja stundas gaitu un detalizētāk paskaidroja uzdevumus, kas skolēniem būs jāveic. Bija daudz jautājumu par Venna diagrammu, tāpēc autore īpaši koncentrējās uz šī uzdevuma izskaidrošanu.

Skolēni tad sāka ar stāsta izlasīšanu. Pēc tam sekoja Venna diagrammas aizpildīšana (sk. 7. pielikumus). Kad konkrētais skolēns bija pabeidzis, viņš varēja sākt pildīt pēdējo uzdevuma lapu, atbildot uz dotajiem jautājumiem (sk. 8. pielikums). Kad visi uzdevumi bija veikti, skolēni varēja atgriezties atpakaļ savā klasē, pirms tam sakārtojot savu darba vietu.

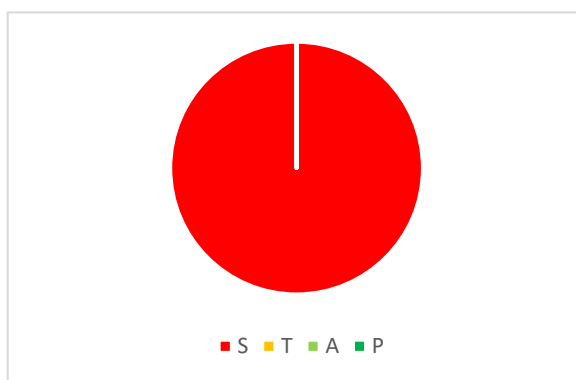
Autores refleksija par trešo dienu:

Pirmās grupas skolēni daudzi lasīja tekstu pusbalsī. Autore pieņem, ka tā skolēniem bija vienkāršāk saprast lasīto. Uz jautājumiem atbildēja ātri, rezultātā arī diezgan pavirši. Skolēni arī īsti neizprata Venna diagrammas būtību, iespējams tāpēc tā arī nespēja īsti palīdzēt skolēnu teksta izpratnei.

Otrā grupa bija ļoti fokusēti darbam, uzmanīgi lasīja tekstu, kā arī zināja, kas ir Venna diagramma un kā to pielietot, kopīgi diskutēja par to. Skolēni lēnām un akurāti veica uzdevumus un darbs aizņēma visu mācību stundu.

Trešās dienas rezultātu analīze:

Analizējot trešās dienas vājākā līmeņa lasītāju grupas atbildes uz pirmajiem diviem jautājumiem, var secināt, ka no visām dienām, šī bija ar viszemākajiem teksta izpratnes rezultātiem. Visi pieci skolēni ar sniegtajām atbildēm ieguva “Sācis apgūt” līmeni. Šim rezultātam varētu būt vairāki iemesli. Iespējams, ka dotais teksts bija daudz par grūtu un nebija iespējams izsekot līdzī dotajai sižeta līnijai, līdz ar to papildus ilustrācijas un Venna diagrammas veidošana nespēja palīdzēt teksta izpratnē.



3.13. att., *Trešās dienas rezultāti vājākā līmeņa lasītāju grupai*

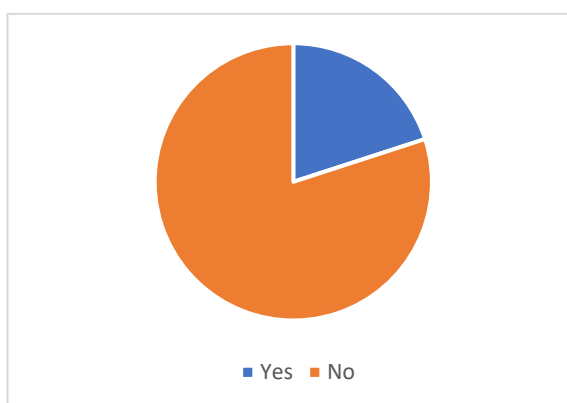
3.14. attēlā var redzēt viena skolēna atbildes uz pirmajiem diviem tās dienas jautājumiem. Šis skolēns, pēc viņa sniegtajām atbildēm, ieguva “Sācis apgūt” līmeni. Kā atbildi uz pirmo uzdevumu: “*Uzraksti lasīto stāstu (savos vārdos) pāris teikumos*”, skolēns sniedza šādu atbildi: “*Tā bija par milzi.*” Šāda atbilde ir nepilnīga, jo neparāda notikumu gaitu un skolēns atbildē min tikai vienu no stāsta varoņiem. Kā atbildi uz otro jautājumu: “*Ko Tu saprati/ieguvi no lasītā*

stāsta?”, skolēns atbildēja šādi: “Visu”. Šī atbilde arī neparāda skolēna teksta izpratnes līmeni, jo atbilde nav konkrēta.

The image shows a worksheet titled "Third day" with two questions. The first question asks to summarize the story in a couple of sentences, and the student has written "it was about a genre." The second question asks what was understood or learned from the story, and the student has written "all".

3.14. att., Viena skolēna atbildes (zemāka līmeņa)

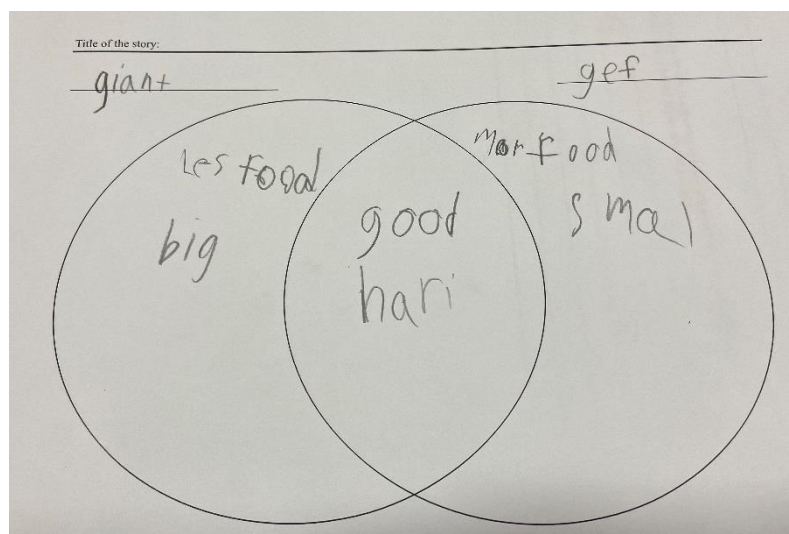
Atbildot uz jautājumu – “Vai grafiskais organizators Tev palīdzēja labāk izprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?” četri no pieciem skolēniem atbildēja “Nē”. Neviens no skolēniem papildus paskaidrojumu nesniedza par to, kāpēc Venna diagramma viņiem nepalīdzēja teksta izpratnei. Lai gan pirms darba uzsākšanas autore ar skolēniem izrunāja visu saistībā ar Venna diagrammu un kam tur ir jābūt, skolēniem tas, diemžēl, nepalīdzēja teksta izpratnē. Autore pieņem, ka tas, iespējams, ir līdzīgs gadījums kā ar otro pētījuma dienu, kur teksts jau pats par sevi bija pārāk sarežģīts vājāko lasītāju līmenim, līdz ar to skolēni nespēja paaugstināt savu līmeni šajā jomā, jo nebija attiecīgās izpratnes par lasīto.



3.15. att., Trešās dienas rezultāti vājākā līmeņa lasītāju grupai (Venna diagramma)

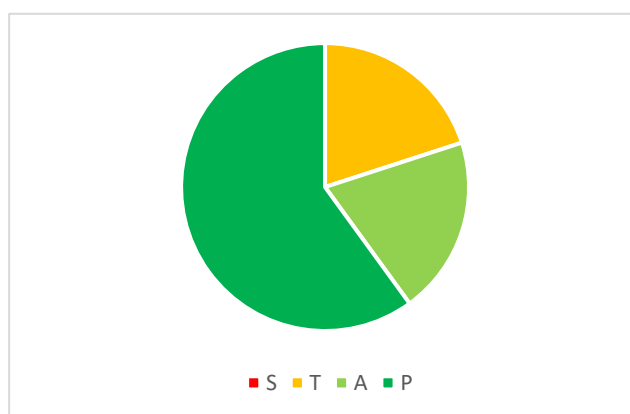
3.16. attēlā var redzēt viena skolēna aizpildīto Venna diagrammu. Skolēns ir veiksmīgi atradis abus galvenos varoņus, ko salīdzināt savā starpā. Vienā pusē ir “Milzis”, otrā zēns “Džefs” vai īstajā vārdā “Džeks” (LAZEL, 2024a). Kreisajā apļa pusē skolēns ir minējis tādus vārdus kā “Mazāk ēdiena” un “Liels”. Labajā apļa pusē – “Vairāk ēdiena” un “Mazs”. Pa

vidu skolēns min “Labs” un “Mati”. Ņemot vērā šādu atbildi, autore var secināt, ka skolēns ir daļēji izpratis lasīto tekstu, jo daži no raksturojošajiem vārdiem atbilst patiesībai, daži – nē.



3.16 att., Viena skolēna Venna diagramma

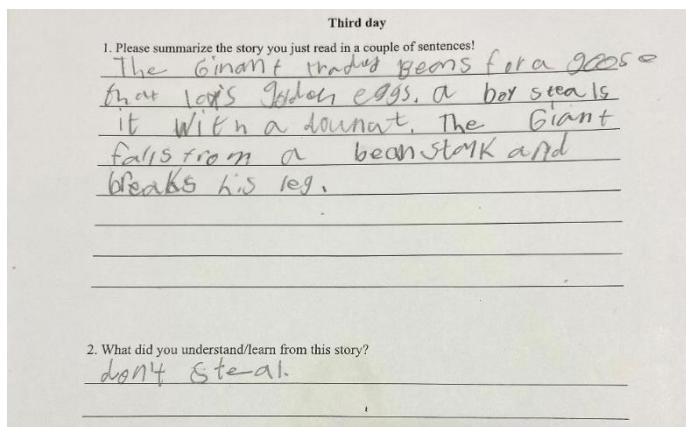
Analizējot trešās dienas rezultātus vidēja/augsta līmeņa lasītāju grupai, var secināt, ka tie ir visaugstākie no visām trim dienām. Viens skolēns ieguva “Turpina apgūt” līmeni, viens – “Apguvis” līmeni, savukārt trīs no skolēniem – “Pilnībā apguvis” līmeni. Pēc šiem rezultātiem var secināt, ka ilustrācijas un grafiskā organizatora izmantošana palīdzēja skolēniem teksta izpratnes attīstīšanā. Iespējams, ka skolēni arī varēja strādāt un sniegt kvalitatīvākas atbildes uz jautājumiem, jo viņiem jau bija skaidra uzdevumu secība un stundas gaita. Skolēni zināja, kas no viņiem tiks sagaidīts un tāpēc spēja strādāt iedziļinoties un sniegt pārdomātas atbildes.



3.17. att., Trešās dienas rezultāti vidēja/augsta līmeņa lasītāju grupai

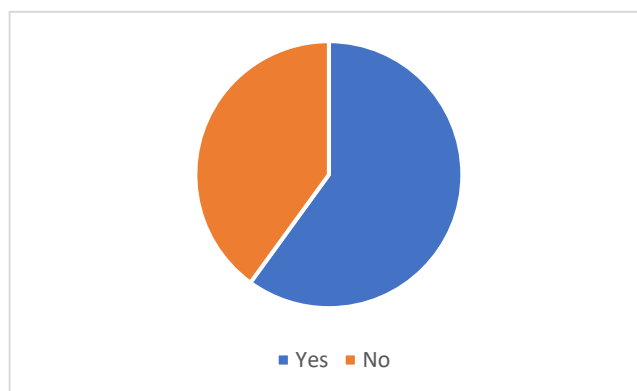
3.18. attēlā var redzēt viena skolēna atbildes uz pirmajiem diviem tās dienas jautājumiem. Šis skolēns, pēc viņa sniegtajām atbildēm, ieguva “Pilnībā apguvis” līmeni. Kā atbildi uz pirmo uzdevumu: “Uzraksti lasīto stāstu (savos vārdos) pāris teikumos”, skolēns sniedza šādu atbildi: “Milzis samaina pupas pret zosi, kas dēj zelta olas. Zēns to nozog, izmantojot virtuli. Milzis nokrīt no pupas stāda un salauz kāju.” Šāda atbilde ir pilnīga, jo parāda notikumu gaitu

hronoloģiskā secībā, kā arī tiek pieminēti galvenie stāsta varoņi. Kā atbildi uz otro jautājumu: “*Ko Tu saprati/ieguvi no lasītā stāsta?*”, skolēns atbildēja šādi: “*Nezodz*”. Šī atbilde labi parāda to, ka skolēns ir pilnībā izpratis lasīto tekstu, jo spēja izdomāt dziļāko stāsta domu, kas nebija tieši minēta lasītajā tekstā.



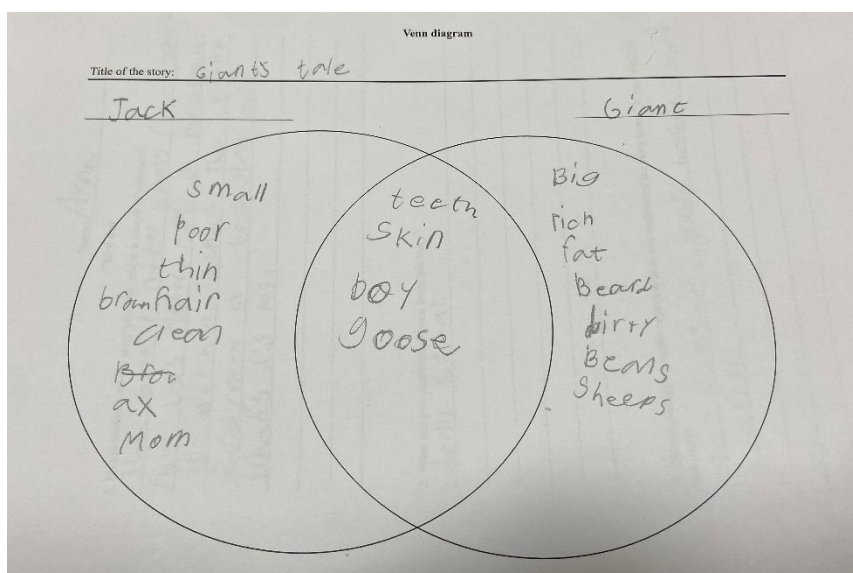
3.18. att., *Viena skolēna atbildes (augstāka līmeņa)*

Analizējot trešās dienas atbildi uz jautājumu – “*Vai grafiskais organizators Tev palīdzēja labāk izprast lasīto tekstu? Kāpēc jā/kāpēc nē?*”, trīs no pieciem skolēniem atbildēja “Jā”, divi ar “Nē”. Tikai viens no trim skolēniem sniedza detalizētāku atbildi uz jautājumu, kur atbildēja ar “Jā”. Kā iemeslu, kāpēc Venna diagramma palīdzēja, viņš minēja to, ka tā bija vieglāk. Viens no diviem skolēniem, kas atbildēja ar “Nē” paskaidroja savu atbildi vairāk. Šis skolēns atbildēja, ka iemesls, kāpēc Venna diagramma nepalīdzēja, bija tāds, ka jādomā ir pašam par sevi, nevis izmantojot Venna diagrammu kā palīgu. Šādam rezultātam varētu būt vairāki iemesli. Viens no tiem varētu būt tāds, ka diviem skolēniem tiešām īpaši nepalīdzēja Venna diagrammas veidošana. Iespējams, ka šie skolēni vairāk paļāvās uz ilustrācijām, lai labāk izprastu lasīto. Otrs variants varētu būt, ka Venna diagramma tomēr palīdzēja visiem skolēniem (to pierādītu arī atbilžu kvalitāte), bet divi no pieciem skolēniem, kas atbildēja ar “Nē” vienkārši neiedomājas, ka viņiem veicās labāk pateicoties izveidotajai Venna diagrammai. Viens no skolēniem, kas atbildēja ar “Nē” ieguva “Apguvis” līmeni, savukārt otrs skolēns ieguva “Pilnībā apguvis” līmeni. Abi šie skolēni visās dienās parādīja augstus rezultātus, kā arī Venna diagrammas abiem skolēniem tika aizpildītas, parādot augstu teksta izpratni. No tā autore var secināt, ka, visticamāk, skolēniem palīdzēja arī Venna diagrammas veidošana, tikai šie skolēni to nesaistīja ar savu darba kvalitāti.



3.19. att., Trešās dienas rezultāti vidēja/augsta līmeņa lasītāju grupai (Venna diagramma)

3.20. attēlā var redzēt viena skolēna aizpildīto Venna diagrammu. Skolēns ir veiksmīgi atradis abus galvenos varoņus, ko salīdzināt savā starpā. Vienā pusē ir “Džeks”, otrā “Milzis”. Kreisajā apļa pusē skolēns ir minējis tādus vārdus kā “Mazs”, “Nabadzīgs”, “Tievs”, “Brūni mati”, “Tīrs”. “Cirvis”, “Mamma”. Labajā apļa pusē – “Liels”, “Bagāts”, “Resns”, “Bārda”, “Netīrs”, “Pupas”, “Aitas”. Pa vidu skolēns min “Zobi”, “Āda”, “Zēni”, “Zoss”. Ņemot vērā šādu atbildi, autore var secināt, ka skolēns ir labi izpratis stāstu un galvenos varoņus, jo izmantotie vārdi ir dažādi un labi raksturo gan katru varoni individuāli, gan min abu varoņu līdzības.



3.20. att., Viena skolēna Venna diagramma

Pēc praktiskā pētījuma veikšanas, autore (izmantojot audiālo ierakstīšanas sistēmu) uzklausa skolotājas domas par pētījuma gaitu un autores darbu stundās.

Atgriezeniskā saite no skolotājas puses pēc autores praktiskā pētījuma veikšanas:

Skolēni bija iesaistīti autores uzdevumu izklāstā, bija ieinteresēti un koncentrējās stundu laikā. Skolēni jutās ērti, strādājot ar darba autori, kā arī bija gatavi uzdotot jautājumus, kad kaut kas nebija saprotams. Autore bija pretimnākoša, cienīja skolēnus un bija laipna.

Autore izrādīja elastību, novērtējot situāciju, kad tāda radās. Piemēram, viņa spēja ātri pārstrādāt stundas plānu, novērtējot skolēnu spējas un fokusu, un tāpēc izveidoja Venna diagrammu katram skolēnam individuāli, nevis veidoja to kā darbu mazās grupās/pa pāriem. Tas ļāva autorei veikt individuālākus vērtējumus par katra skolēna tā brīža spējām.

Autore viegli un saprotami uzrunāja skolas vadību un klases audzinātāju ar savu darba plānu un izklāstīja tā darba redzējumu un nodomu. Autore sniedza stundu plānus, kas skaidri izklāstīja darbības soļus. Bija prieks sastrādāties ar darba autori un redzēt kā tiek atbalstīti skolēni mācību procesā.

Pēc empīriskā pētījuma beigšanas, atbildot uz pētījuma jautājumu – “kā vizualizācija un grafiskie organizatori var sekmēt skolēnu teksta izpratni angļu valodā?” autore var secināt, ka šādu metožu izmantošana, piemēklējot atbilstoša līmeņa tekstu skolēnu lasīšanas līmenim, sekmē detalizētāku un dziļāku izpratni par lasīto. To pierāda arī augstākā līmeņa lasītāju rezultāti visu trīs pētījuma dienu laikā. Ņemot vērā to, ka otrās un trešās dienas stāsti skolēniem nebija iepriekš zināmi, augstākā līmeņa skolēniem izdevās noturēt vienlīdz labu teksta izpratnes līmeni (vai dažos gadījumos pat uzlabot pirmās dienas rezultātu), par palīgiem izmantojot vizualizācijas un grafisko organizatoru metodes.

3.21. tabula

Skolēnu rezultātu apkopojums (STAP)

Skolēns	1. (v)	2. (v)	3. (v)	4. (v)	5. (v)	6. (a)	7. (a)	8. (a)	9. (a)	10. (a)
Pirmā diena	T	S	A	A	S	A	P	T	T	A
Otrā diena	S	S	T	S	S	T	P	T	A	T
Trešā diena	S	S	S	S	S	A	P	T	P	P

Paskaidrojums no autores puses - “v” nozīmē vāja lasīšanas līmeņa skolēns; “a” nozīmē augsta lasīšanas līmeņa skolēns.

SECINĀJUMI

1. Digitālie resursi ir vērtīgi un tos drīkst izmantot, gan lai papildus ieinteresētu skolēnus lasīt, gan arī lai attīstītu skolēnu teksta izpratni.
2. Starptautiskā skolā skolēniem ir ļoti dažādi valodas līmeņi, tāpēc skolotājiem ir jāsadarbojas savā starpā un jādiferencē mācību process.
3. Teksta izpratne netiek atsevišķi apgūta skolas ietvaros – skolotājam ir jābūt radošam un jāintegrē šī prasme ikdienas uzdevumos un tēmās.
4. Teksta izpratne, izmantojot vizualizāciju un grafisko organizatori metodes, uzlabojās tiem skolēniem, kam dotais teksts bija atbilstošā līmenī.
5. Ņemot kopā abu grupu rezultātus (pēc sniegtajām atbildēm uz jautājumiem par lasīto), vislabākie rezultāti bija pēc zināma stāsta atkārtotas lasīšanas.
6. No abām izmantotajām metodēm, skolēniem ar augstāku lasīšanas līmeni (ņemot vērā skolēnu atbildes uz jautājumiem par lasīto stāstu) vairāk palīdzēja grafiskais organizators – Venna diagramma.
7. Savukārt, no abām izmantotajām metodēm, skolēniem ar augstāku lasīšanas līmeni (ņemot vērā skolēnu pašvērtējumus par izvēlētajām metodēm) vairāk palīdzēja teksta vizualizēšana.
8. No abām izmantotajām metodēm, skolēniem ar zemāku lasīšanas līmeni (ņemot vērā skolēnu atbildes uz jautājumiem par lasīto stāstu) vairāk palīdzēja vizualizācijas metodes.
9. Ilustrācijas kā vērtīgu metodi, lai uzlabotu teksta izpratni, novērtēja visi pētījumā iesaistītie skolēni.

PRIEKŠLIKUMI

1. Skolotājiem pirms papildus metožu piedāvāšanas ir jānosaka un jāatrod atbilstoša līmeņa teksts. Tikai tādā gadījumā izmantotās vizualizēšanas vai grafisko organizatoru metodes būs vērtīgas un palīdzēs skolēnam attīstīt savu teksta izpratni.
2. Teksta izpratnes attīstīšanā var palīdzēt stāsta atkārtota lasīšana.
3. Skolotājam ir jāpiedāvā bērniem dažāda veida vizualizācijas un grafisko organizatoru metodes, jo, konkrēta metode nekad nepalīdzēs vienlīdz labi visiem bērniem.
4. Skolotājam ikdienas lasīšanā ir labāk jāpiedāvā teksti ar ilustrācijām, nekā bez. Jo, lai gan daudzi bērni 2. klasē jau labi lasa angļu valodā un spēj izprast lasīto tekstu bez papildu ilustrācijām, skolēni tāpat tās novērtē un izmanto kā palīgu ikdienas lasīšanā.
5. Skolām ir vērtīgi ieguldīt naudu un iegādāties izglītības mājaslapu abonementus, kas skolotājiem var palīdzēt diferencēt mācību procesu un novērtēt skolēnu lasīšanas līmeni, savukārt, skolēniem palīdzēt katra individuālajā tempā virzīties uz priekšu un attīstīt savu lasītprasmi angļu valodā.
6. Skolotājiem ir svarīgi visu laiku pilnveidot savu pedagoģisko kompetenci un meklēt jaunas un aizraujošas metodes, kā attīstīt skolēnu lasītprasmi angļu valodā. Tam var palīdzēt gan dažādu semināru apmeklēšana ar konkrētās jomas speciālistiem, gan arī vienkārši viedokļu un ideju apmaiņanos kolēģu vidū.

LITERATŪRAS UN CITU AVOTU SARAKSTS

1. Agtarap, K. (2021). *How to Incorporate Visual Literacy in Pre-K and Elementary School Instruction*. Retrieved from [How to Incorporate Visual Literacy in Pre-K and Elementary School Instruction | Edutopia](#)
2. Armbruster, B. B., Lehr, F., & Osborn, J. (2006). *Put Reading First: The Research Building Blocks for Teaching Children to Read. Kindergarten Through Grade 3*. Washington, DC: National Institute for Literacy.
3. Auziņa, U. (2014). *Kas ir laba lasītprasme un kā to sākt veidot?* Pieejams: [Una Auziņa, Author at Latvians Online](#)
4. Chan, L.K., Cole, P.G., & Morris, J.N. (1990). *Effects of instruction in the use of a visual-imagery strategy on the reading-comprehension competence of disabled and average readers*. *Learning Disability Quarterly*, 13(1), 2-11. doi:10.2307/1510388
5. Collins. (2024). *SKILL definition and meaning*. Retrieved from [SKILL definition and meaning | Collins English Dictionary \(collinsdictionary.com\)](#)
6. Cox, J. (2020). *What is a Graphic Organizer and How to Use it Effectively*. Retrieved from: [What is a Graphic Organizer and How to Use it Effectively - TeachHUB](#)
7. Epçaçan, C., Epçaçan, C, Ulaş, H. (2010). *The study of visual reading strategies scale of validity and reliability in comprehension teaching*. Elsevier Ltd, ISBN 1877-0428. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/251713438_The_study_of_visual_reading_s_trategies_scale_of_validity_and_reliability_in_comprehension_teaching doi:10.1016/j.sbspro.2010.12.383
8. Fuchs, D., Compton, D., Fuchs, L., Bryant, J., Hamlett, C. & Lambert, W. (2012). *First grade cognitive abilities as longterm predictors of reading comprehension and disability status*. *Journal of Learning Disabilities*, 45, 217–231
9. Ingraham, C. (2021). *Analysis | leisure reading in the U.S. is at an all-time low*. The Washington Post. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2018/06/29/leisure-reading-in-the-u-s-is-at-an-all-time-low/>
10. Interaction Design Foundation. (2016). *What are Concept Maps?* Retrieved from <https://www.interaction-design.org/literature/topics/concept-maps>
11. International Baccalaureate Organization. (2021). *The IB Primary Years Programme*. Retrieved from [pyp-programme-brochure-en.pdf \(ibo.org\)](#)

12. ISR. (2024). *Curriculum*. Retrieved from [Curriculum - IB PYP | Primary \(6-11\) | International School of Riga: Private IB School in Latvia \(isriga.lv\)](#)
13. Kalvāns, Ē. (2018). *Attīstības psiholoģija*. Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, ISBN 978-9984-44-215-0. Pieejams: [20-2 \(rta.lv\)](#)
14. Knight, S. (2019). *6 Ways to Use Visual Aids in Your Classroom*. Retrieved from [6 Ways to Use Visual Aids in Your Classroom | GCU Blogs](#)
15. Kouyoumdjian. (2012). *Learning Through Visuals*. Retrieved from <https://www.psychologytoday.com/us/blog/get-psyched/201207/learning-through-visuals>.
16. LAZEL. (2024a). *Giant's Tale*. Retrieved from [Giant's Tale | Reading A-Z](#)
17. LAZEL. (2024b). *The Pincoya's Dance*. Retrieved from [The Pincoya's Dance | Reading A-Z](#)
18. LAZEL. (2024c). *The Three Little Pigs*. Retrieved from [The Three Little Pigs | Reading A-Z](#)
19. Leipzig, D. (n.d.) *What Is Reading?* Retrieved from [What Is Reading? | Reading Rockets](#)
20. Maryville University. (2022). *Literacy Development in Children*. Retrieved from [Literacy Development in Children | Maryville Online](#)
21. McCuaig, A. (2023). *Visual Literacy and Reading Motivation Understanding the Impact of Illustrations and Images on an Individual's Engagement with Text*. Honor Scholar Theses. 215, Scholarly and Creative Work from DePauw University. Retrieved from [Visual Literacy and Reading Motivation Understanding the Impact of Illustrations and Images on an Individual's Engagement with Text \(depauw.edu\)](#)
22. Ministru kabinets. (2018). Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem". Latvijas Vēstnesis, 249, 19.12.2018. <https://likumi.lv/ta/id/303768>
23. National Literacy Trust. (n.d.). *What is Literacy?* Retrieved from [What is Literacy? | National Literacy Trust](#)
24. Scholl, A. (2023). *How to Teach Visual Learners- 10 Effective Ways*. Retrieved from [How to Teach Visual Learners - 10 Effective Ways \(splashlearn.com\)](#)
25. Shanahan, T. (2021). *Do You See Visualization as an Effective Reading Comprehension Strategy? And, for Whom?* Retrieved from [Do You See Visualization as an Effective Reading Comprehension Strategy? And, for Whom? | Reading Rockets](#)
26. Skola2030. (2019). *Labai lasītprasmei- visu iesaistīto pušu saskanīgu kopdarbu!* Pieejams: <https://skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/labai-lasitprasmei-visu-iesaistito-pusu-saskanigu-kopdarbu>

27. Staal, L. A. (2000). *The story face: An adaptation of story mapping that incorporates visualization and discovery learning to enhance reading and writing*. Reading Teacher, 54(1), 26-31. Retrieved from EBSCO
28. Stamford American School Hong Kong. (2022). *What is a MAP assessment, and Why Do Schools Use It?* Retrieved from [What is a MAP assessment, and Why Do Schools Use it? - Stamford American School HK \(sais.edu.hk\)](https://www.sais.edu.hk/what-is-a-map-assessment-and-why-do-schools-use-it/)
29. Stewart, J. (2013). *6- to 8-year-olds: Ages and stages of youth development*. Retrieved from [6- to 8-year-olds: Ages and stages of youth development - MSU Extension](https://www.msu.edu/extension/6-to-8-year-olds-ages-and-stages-of-youth-development/)
30. The education hub. (2020). *Why is literacy important?* Retrieved from [Why is literacy important? - THE EDUCATION HUB](https://www.theeducationhub.org/why-is-literacy-important/)
31. Tūbele, S. *Skolēna runas attīstības vērtēšana*. Rīga : Izdevniecība RaKa, 2002.
32. UNESCO. (2023). *What you need to know about literacy*. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/literacy/need-know>
33. VISC. (2023). *Angļu valoda (pirmā svešvaloda) 1.-9. klasei*. Pieejams: [MPP Angļu valoda 1.-9. klasei \(mape.gov.lv\)](https://www.mape.gov.lv/mpp-anglu-valoda-1-9-klasei/)
34. Walton, E. (n.d.). *How to support visual learners in the language classroom*. Retrieved from [How to support visual learners in the language classroom < EF Teacher Zone](https://www.ef-teachers.com/how-to-support-visual-learners-in-the-language-classroom/)
35. Warren. (n.d.). *Teaching Visualization Can Improve Academic Achievement for Students at Any Age*. Retrieved from [Teaching Visualization Can Improve Academic Achievement for Students at Any Age - Minds in Bloom \(minds-in-bloom.com\)](https://www.minds-in-bloom.com/teaching-visualization-can-improve-academic-achievement-for-students-at-any-age/)
36. Will, J. (2018). *Visualization Techniques To Support Students' Reading Comprehension*. Retrieved from [Visualization Techniques To Support Students' Reading Comprehension \(hamline.edu\)](https://www.hamline.edu/visualization-techniques-to-support-students-reading-comprehension/)
37. Zopf R., Giabbiconi C. M., Gruber T., Müller M. M. (2004). *Attentional modulation of the human somatosensory evoked potential in a trial-by-trial spatial cueing and sustained spatial attention task measured with high density 128 channels EEG*. Brain Res. Cogn. Brain Res. 20 491–509. [[PubMed](#)] [[Google Scholar](#)]

PIELIKUMI

1. What is the current Grade 2 level in reading comprehension and how has it changed since the beginning of the school year?

What a good question. So, in the very beginning of the school year, we had four students without English at all and some of them didn't even have Latvian as an understanding of text as such because they were coming from a Pre-school rather than from a Grade 1 level. Now we're coming close to the end of the year and there have been many changes that have taken part through the course of the year so there are differences. I might also mention that in the fall we had a MAP test which measures language, reading and math ability. The MAP test is a global test which often international schools use and it kind of gives us an understanding of various features in language, reading and math and then we repeat the spring MAP test so that we can see what type of growth has taken place during the school year in those areas. And in higher grades they also add science. Regarding our class, in the beginning of the school year we had out of the 20 students (we now have only 19), the 20 students we had only I believe it was three or four students who were at a beginner Grade 2 level. The others were either at a Kindergarten level or a Grade 1 reading level so that was my main focus this year to realize how low reading ability our particular group this year has been and that's been our focus to try and ensure enough strategies and practice to help the students gain better language acquisition and reading acquisition. And so we haven't had the MAP tests now (they will only take place in May) however with other assistance that we've been doing we see that there has been improvement in all students at different paces. And many are at a Grade 2 level, and some are above the Grade 2 level now and some are still below the Grade 2 level.

2. How important is reading comprehension in Grade 2?

So, the more I've been working as a Grade 2 teacher each year the more and more I realize the importance and the need to be able to read, but that basically it really relates to everything else that they do. If they're able to read text, then they're able to start to read the texts in math or the instructions, or whatever else it is. In this sense the reading is a priority to start to develop whatever speed it is that they each take individually we work with it so that we can help support the student to be able to gain the skill of reading. Of course, there is a very diverse group of students in our class with the reading ability levels and each student truly is individual. We might have two students who have started at a similar level who are now (they've all shown some growth), but some have shown tremendous growth and others are at a slower pace so also this is something we need to keep in mind that on a yearly basis we keep these assessments

happening so that we can also flag or spot where there might be a situation where the progress is lower than we were expecting. And for instance, in our class, we do have a few students that we have flagged this already now that we were expecting more growth, but we have seen growth in the others and to a level that we think they should be, but I think the MAP tests will clarify that as well for us.

3. Approximately, how many times a week is this skill being brought to attention and what methods are used to work on this skill?

We have Unit related reading that we try and link with each of the units that we address during the school year (the 6 Units). Might it be about *“Sharing the Planet”*, *“Where we are in place and time”*, *“Who we are”*, *“How the world works”*, *“How we express ourselves”* or *“How we organize ourselves”*. These are the six Units that then we try to ensure that the reading comes into play also during the Unit related sessions. And again, with the “A-Z” reading program or “Raz-kids” (sometimes it's called), there is a ability to have levelled texts sometimes available about topics so then we're also (in those situations) sometimes able to level the text more appropriately for that.

Then, within our classroom schedule itself if we have a day where we decide to have rotations, which means that we split students into smaller groups- there might be 4 to 6 students in each little rotation group. Then, when we have these rotations (whatever the activities are), then they rotate from one to the next to the next to the next. Some of the topics or activities that we do within these rotations could be language based, for instance this week we were learning about homophones, about “there”, “their” and “they’re”, another time we're learning about “similes” and “metaphors”, another time about verbs and nouns. So, we're addressing different areas of speech, so those would be some ways that we can address certain topics in smaller groups. We do also have “Word sorts”, which is a program that we use to help with spelling, also that one has a specific little spelling test that the students do and then from the spelling test we were able to see if they're at a beginning blends area level or a long and short vowel area, or a different area so then we're able to give the appropriate spelling for them to practice with sorting, writing sentences. Also, within these rotations we might be addressing independent reading, which the school offers an “Epic books” subscription for the students. The subscription has hundreds of books with wonderful topics so the student can type in a topic of interest, and it can also offer different grade levels or different reading levels within topics. By that, they're then able to read something that is of interest to them or also sometimes we use it specifically for the Unit related topics. Also, within these rotations (if they are language based) could be

about supporting some one-to-one reading, but this is a little bit less, because we have our reading group times.

We also address 3 writing times or if we have a specific topic that we're asking them to write about, then we allow enough time for us to work through the text with the student to give someone on one feedback and see how we can help them notice certain spelling things or sentence structure details, or other things that may need to be improved within their own learning of language. Also, within the Unit related topics, sometimes we have a specific Unit related writing task, where we help remind what our structure is for writing. We usually show our hand, 5 fingers, and we have one is the introduction, the three fingers in the middle would be the body of the text and the last will be about the conclusion or my opinion of the topic. So we're trying to help them structure their writing with an introduction, body of text, conclusion or we may use other templates when we're building fiction stories, which help them choose a character, the plot, the setting and then problem solution and then helping them kind of build the story from identifying what are these areas that they're going to be working with, as they write their story.

When we are working in the small groups, depending on what the texts are, where we might be spending a bit of time on focusing on what our text features might they be a fiction book or a nonfiction book helping them identify and name what these features are so that as they go up in grades they're able to already recognize what the book features are and apply them themselves. The other thing is about drawing their attention to the illustrations so some of our more beginner readers may rely more on the illustrations and the texts of their ability usually are very image related so that whatever it is that they're reading they're able to make the match more quickly as to what they're reading about. however, the higher-level readers do also enjoy the images and the illustrations so that was just another aspect we focus on.

One more method is unscrambling a sentence. So, we kind of find various pictures that have a sentence which is mixed up and they have all the words there, but they need to unscramble the sentence so that it's correct using all the words that are given. Once again, the image or the visual is also on the card to help them understand what it is what the sentence is that we find that they are building. We find that they like those type of nearly like games and such, and we also have a range of other board games which occasionally we use, that have different focuses. Might they be long and short vowels or might they be creating a word from a set of letters. So, in game format they find that to be a fun way which they may feel that it's more of a game rather than a learning process. So, this is something that we do occasionally, but also it is quite important that we sometimes do the corral, or the partner reading and the

teacher walks around to work one-on-one or listening how the reading is happening. The practice is important for them to be sitting in quiet partnership and reading together or helping one another, so that they can get the practice for reading. That seems to be usually working well if the partnerships are happy together.

I guess with all the different strategies there will be students that are engaged and interested, and committed and there will be students who are not quite ready for that type of activity so in those situations we need to try and figure out other alternative ways that we can encourage the student to engage within a learning process. Sometimes it is more computer based because we have another program called IXL which is also purchased by the school as subscription and there the program as such offer's math, science, and language arts. It's a program that moves only at the students' level and ability, so it won't begin in a Grade 2 level if the student is still in a kindergarten level, and it won't move up with the learning objectives until the program has calculated enough that the students understand the topic. So, this way it's a very valuable program because it's something that can be also practiced at home at the child's ability level and time, so it's a program that is about learning objectives, but in a fun enough way. So that might be another way that we can grasp the attention of those who find it difficult in other classroom settings, but we try not to rely only on that, because we will see text in our lives all over the place, so we need to address them in different ways.

4. How is text comprehension graded in Grade 2?

So first of all as a homework that we request families to do is to do 20 minute reading with their child at home and in our newsletters we remind that it's important that they're reading to a family member so that after they have heard the reading out loud then they are encouraged to ask their child what was the story about, to recap the story, ask a few questions about it ensuring the comprehension of the story and also making predictions about what could happen next within the story. So we're encouraging families to also do something like this at home with their child on a daily basis and if they are speaking a second language at home we're encouraging that one day it's in English and the other day it is in their own home language so they're not only practicing English language, but that the mother tongue is very important not to lose or slip out from. Then within the class this would also be the same approach, that depending on what our activity is, there may be comprehension questions. We might also verbally ask questions about the text, or we might ask the students to work in partnerships to explain what it is that they've read. So, if they're reading in partnerships and ones pointing, the others reading, then sometimes we ask for the one who's pointing to retell what the other has

read. That's one strategy, which helps them both stay focused on the text, but being able to start practicing the retelling even if it is rereading the same text again.

5. What visualisation methods do you use most often?

So, I guess we use the visualization when we want to encourage their writing to be more colourful or more detailed. Sometimes we ask students to close their eyes to decide on what the mind movie would look like, so that when they are addressing it in their writing that when someone else reads the text, they're able to also get approximately the same. So, at this grade level we're trying to really focus on making it more specific not just a simple sentence but adding more adjectives or "colouring up" the writing to allow more detail within the text. So that would be I guess more approaching it through writing. I think we could practice more of the visualization within the reading part of it. I think we could do that by having them close their eyes and imagine the pictures on their own, rather than having the illustration as the main source so allowing that imagination to develop a little bit better or more.

6. What graphic organizers do you use most often?

So, we've used some Venn diagrams maybe for habitat types or characteristics of one another. In previous years we've kind of done this to similar books or two books that are of the same topic but written by different authors and finding similarities and differences within the texts. Other graphic organizers like mind maps we have kind of tried ways of saying the topic we're going to be addressing is this one and then pulling out details that we're going to be adding. Also, this approach is sometimes taken when we're reading in the small group readings and the higher-level reading groups identifying more of the main idea and the bodies of the text. So I guess in a graph about main idea versus the details of the text also sometimes when you say "what I know", "what I want to know" and "what I've learned", so brainstorming before we begin a Unit or a topic then we first brainstorm "what we already know" so students might write it on a post it note or we might brainstorm together and write it down. Then, as the unit progresses, "what have I learned". In the past we've also had question walls, but now we have a "I wonder" book, where the students can write their questions in a book so that they don't lose their wonderful questions, but they have them there so that later on (it might be during some class time or later at home, or in the summer) they're able to look back to see what were some of the things they were interested in and what they can continue to research together with their families on the Internet or elsewhere.

I recently attended Kath Murdoch's workshop. She's an inquiry guru and I was very excited to have gone to her workshop because I wanted to for many years, but things didn't

work out with COVID and other things. At the workshop she also offered many different strategies that can be used for example as graphic organizers or as either partnership, individual or small group games to be able to build upon different topics and upon our knowledge and sharing our ideas together so that in the end it becomes more of a collaboration between a small group of students rather than just all independent work. So, this is something I'm trying to learn more about, how I can ensure that we're able to get our own ideas down but then learning to share them more with one another and building a concept together as a group. I've only started to use a few of them but for instance one is where we had a paper which is split in half, and you can either have an image on one side or we were also working with fractions, and I gave different examples of what a fraction would look like. On one side we have the word "notice" and on the other side "I wonder" so once again students walk around the room, and they write down in the "notice" side what they notice and then on the other side what they "wonder" about. This is something similar that can be used with a piece of text in the middle and depending on the level of reading we can change the text. Another method was that we had a "true" and "false" walk around kind of a game that same way about different facts about clocks- shadow clocks, water clocks etc. Then they walked around and added "yes" or "no" to the question. That was a pre-assessment before we started to read about the topic "time" and then later we revisit those questions to find out what we have learned about that and if our initial guess was correct or if it has changed. There are a few other methods that we've already tried in class but those are some of them.

7. How do you support students of the different reading levels?

So, we have students split up in our English, Latvian and EAL groups. They have a set designated 45 minutes three times a week session. For those who go to EAL (which are the students who were either the absolute beginners at the beginning of the year or students who had not yet reached a Grade 1 reading level and writing and speaking level by the end of Grade 1) that they went in the beginning of the year to EAL classes to speed up and catch up where they needed catching up to do. These EAL classes as such this year have been consistent throughout the year. There are years sometimes that we pull someone out from the EAL and then they can join the Latvian or French class, because they have caught up, but this class has been in EAL and will be in EAL by the end of this school year. Of those six students, four will stay in the EAL for next year, 2 will move on to the English and Latvian classes. So that is a for the EAL students to such a something within the schedule itself. Within the classroom environment, we are designating two 45-minute slots per week which are a small reading group two sessions. Ms. Diana takes our higher readers, I will take the middle readers and Ms. Madara

takes our beginner readers. During these small group sessions, we're able to focus more on the levels that are within those groups. Having said that, even within the groups themselves we have a very big range of difference, but we try to find texts that fit well enough for all the students within those groups. Alongside these, for three of our students we have again our EAT teacher has arranged another 2 or even 3 pull out lessons specifically for our EAL students who are progressing slower than we were expecting for them to. So, those three students have quite a lot of support to help build their knowledge within this area.

The Three Little Pigs

Retold by Alyse Sweeney
Illustrated by Roberta Collier-Morales

Table of Contents

Introduction	4
The First Little Pig	5
The Second Little Pig	8
The Third Little Pig	12
Call an Ambulance!	14
Glossary	16
The Three Little Pigs • Level M	3

Introduction

Once upon a time, in a quiet little town, there lived three little pigs. One day the pigs **decided** it was time to leave their mother’s home. Off they went to build homes of their own.

The First Little Pig

The first little pig decided to build his home out of straw. In no time at all, the little pig built his house. Then he sat down to eat his lunch of pea soup, salad, and bread.

The little pig happily slurped and chewed until he heard an angry knock on the door.

It was a **ravenous** wolf!

"Little pig, little pig, let me come in,"
said the hungry wolf.

"Not by the hair of my chinny, chin,
chin!" said the frightened little pig.

"Then I'll huff, and I'll puff, and
I'll blow your house in," growled
the wolf.

As the wolf **inhaled** deeply, his
lungs filled up like two balloons.

6

Whooooooosh! The wolf **exhaled**
with such force that he blew the
house into a haystack.

He also blew the little pig down the
street to his brother's house.

The Three Little Pigs • Level M

7

The Second Little Pig

The second little pig decided to
build his house out of sticks. Just as
he finished the roof, his little brother
blew in. The little pig **trembled** as
he told his brother about the wolf.

"Don't worry, little brother," said the
second little pig. "Sticks are stronger
than straw. Let's go inside for some
peppermint tea."

The pigs were deep in **conversation**
when they heard an angry knock on
the door.

8

The Three Little Pigs • Level M

9

"Little pigs, little pigs, let me come in," said the ravenous wolf.

"Not by the hairs of our chinny, chin, chins!" answered the little pigs.

"Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow your house in," growled the wolf.

10

Again, the wolf inhaled deeply. And again, when he exhaled—*whoosh*—the wolf blew down the house, leaving a pile of sticks. The wolf also blew the little pigs. Down the hill they rolled, like two pink balls.

The Three Little Pigs • Level M

11

The Third Little Pig

The third little pig built a brick house. He was hanging a *WELCOME* sign when his younger brothers rolled onto his front step.

The pigs **sobbed** as they told their older brother about the wolf.

"Let's see the wolf blow down this house," said the third little pig.

"Come inside for some peach pie. You'll feel better."

12

Knock. Knock. Knock. The three little pigs looked at the door.

"Little pigs, little pigs, let me come in," yelled the wolf.

"Not by the hairs of our chinny, chin, chins!" shouted the little pigs.

"Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow your house in," roared the wolf.

The Three Little Pigs • Level M

13

Call an Ambulance!

The wolf huffed and puffed and
puffed and huffed and—

—toppled over!

He could not get those bricks to
budge! Breathless and weak, the
wolf lay on the ground like a
balloon out of air.

The little pigs called an ambulance
for the wolf. Then they happily
returned to their peach pie.

The three little pigs lived happily
ever after—eating pea soup, sipping
tea, and baking pies in their brick
house.

3. pielikums. Pirmās dienas darba lapa

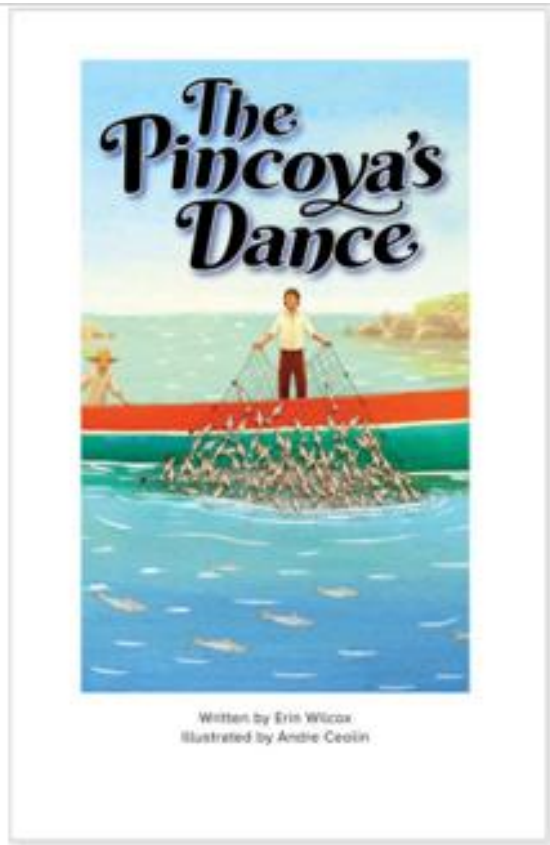
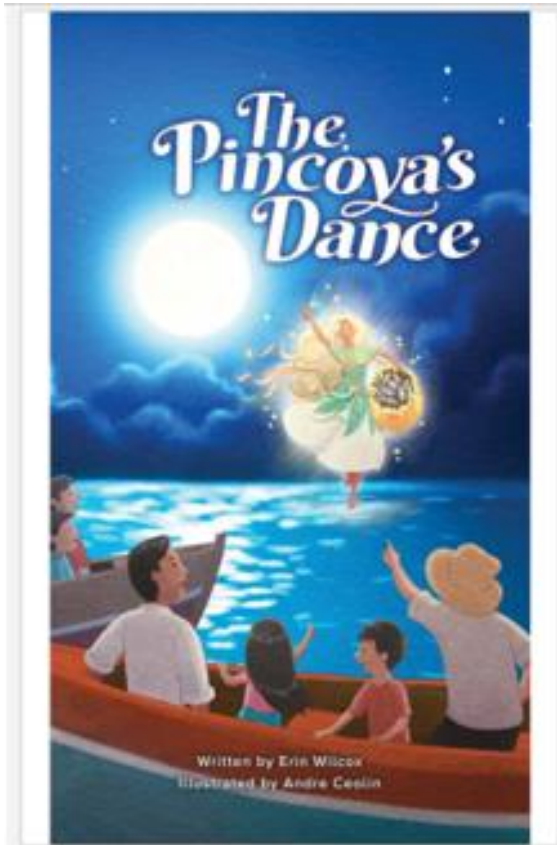
Name: _____

First day

1. Please summarize the story you just read in a couple of sentences!

2. What did you understand/learn from this story?

4. pielikums. Stāsts "Pinkojas deja"



Long ago in Chile, two brothers lived with their parents in a village by the sea. Their father had grown too old to work.

"You must feed the family now," the old man said. "Remember not to fish too long in any one place, or you will anger the pincoya."

Once the brothers had sailed out a way, the younger one asked, "Do you believe in the pincoya?"

The Pincoya's Dance © 2011 M

3

"We've been fishing with Papa for years," the older brother replied. "If there were a goddess who controls the **bounty** of the ocean, I think we'd have seen her."

The brothers found a perfect cove to fish in. No matter how many times they threw the net, it came back full. They fished there every day.

4



One morning when they came to the cove, the brothers spotted something golden moving in the water. A woman with blond hair popped up above the waves! She stepped onto the beach and danced with her back toward them. The brothers watched in awe.

"Could it be . . . ?" the younger brother asked.

"I don't know," the older one said.

The Pincoya's Dance • Level 18

5



The brothers caught only seaweed that day, and the next. Soon, fishermen throughout the village were **complaining** of empty nets. People began to go hungry.

The boys' mother asked, "Have you noticed anything strange out on the water?"

The brothers looked at each other. The younger one told her about their favorite cove and the woman who danced with her back to the water.

6

"The pincoya!" she exclaimed.

Their father shook his head.

"I warned you not to fish in just one spot."

"She didn't look angry," the older brother said.

"But she danced with her back to the water," his father replied.

"When she turns to face the water, then we'll have fish."



The Pincoya's Dance • Level 18

7



Their mother stepped forward. "More than anything, the pincoya loves good **cheer**. To win back her blessing, we must share the best of our happiness with her."

"When I was a child, I felt very happy," the younger brother said.

"Perfect," the mother said. "You two, gather all the children in the village. Meet us at the boats."

8

The brothers visited each family's home. They asked the adults to help them bring good cheer to the pincoya. The parents all let their children go with the brothers.

"Looks like we're the only ones who didn't believe in her," the older brother said.



The Pincoya's Dance • Level 10

9



Down on the beach, they discovered a party underway. A great bonfire had been lit and cooking pits dug in the sand. People played instruments while others danced and sang. All the fishermen's boats waited onshore.

Their mother hugged them both. "Go, sing to the pincoya from the water," she said.

10

The brothers and the other fishermen brought the children out on the boats. They sang joyfully.

As the moon rose, the younger brother spotted something on the horizon. "Look!" he said.



The Pincoya's Dance • Level 10

11

"Keep singing!" the older brother shouted.

The pincoya moved past the boats into the shallows. She stepped out of the water and onto the beach. She danced in time with the music, but her back still faced the sea.



12



The musicians threw themselves into their playing. The dancers spun like tops. The brothers sang until they thought their lungs would burst.

The Pinoy's Dance • Level 4B

13



The pincoya scooped fish from her basket into the cooking pits. Then she turned toward the water and danced.

The village cheered.

14

That night, the people feasted on the gifts the pincoya had brought. The next day, the fish came back. The village enjoyed a year of **plenty**, and the brothers discovered many lovely coves. They never again fished for long at any one of them.



The Pinoy's Dance • Level 4B

15

5. pielikums. Otrās dienas uzdevumu lapa

Name: _____

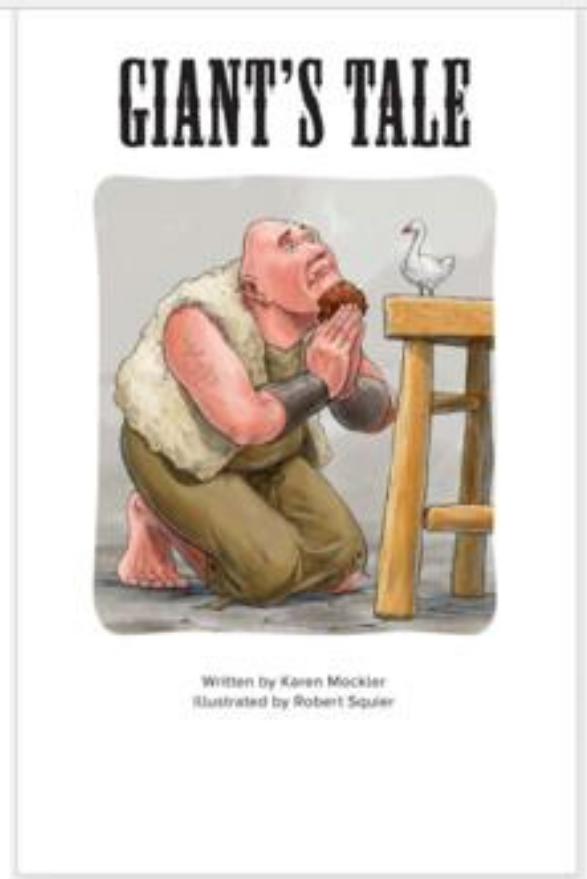
Second day

1. Please summarize the story you just read in a couple of sentences!

2. What did you understand/learn from this story?

3. Did the illustrations in the book help you understand the story better? If yes- why? If not- why?

4. Did displaying the text in a drawing and then talking about it in a group help you understand the story better? If yes- why? If not- why?



One day, out in my yard, I met a funny little man. (He was littler than most.) I was holding some beans in my hand at the time. I was thinking of starting a vegetable garden.

"Those are some fine-looking beans," he said.

"Thanks," I said.

"If you give me those beans," said the man, "I'll give you a special goose."

"What's so special about her?" I asked.

"Wait and see," said the man. "But know this, George. She'll cure you of sheep."

He knew my name! I'd had it with sheep! I traded the beans for that goose and returned to the castle. I set her on the kitchen table.

4



Read's Tale • Level 14

5



"Now, Goose," I said, "do your stuff."

The goose just looked at me.

"Pretty please," I said.

Nothing.

"Razzle-dazzle me," I said.

6

I thought about roasting her up for dinner. But during my afternoon nap, she laid three golden eggs.



Read's Tale • Level 14

7

I traded those eggs for a **wagonload** of doughnuts. No more sheep for me!

For months, I ate nothing but doughnuts. Then one day, coming into the kitchen for lunch, I smelled a weird smell. Stinky. Wrong. Human.

Some giants like the taste of humans. Me, I've never tried one. I can never get past that smell.

Still, I sang the song all giants learn in school to scare humans away.

"Fee-fi-fo-fum,

I smell the blood of an Englishman!

Be he alive or be he dead,

I'll grind his bones to make my bread!"

8



Goose's Tale • Level 10

9

I sat down and ate some doughnuts. Then I took my nap so Goose could lay more eggs.

Suddenly, I woke to that human smell. I saw a boy grab Goose and tiptoe away. I shouted and chased them.



10

The boy jumped onto a **beanstalk** I'd never noticed before. He and Goose dropped into a cloud. I was halfway down after them when I heard him shout to his mom.

For an ax.



Goose's Tale • Level 10

11



The beanstalk **toppled**. I fell from the sky and landed with a crash. Ow-wow-wow-wow. Wow.

The boy and his mom stepped forward. We argued a bit. His mom looked from me to Goose to the boy—Jack—and back again. I looked at my leg. It was broken.

12

"I can fix your leg," Jack's mom said at last. "But you'll have to stay here until it **heals**."

"Then what?" I said. "How do I get back to my castle?"

Jack pulled a bean from his pocket. It looked just like the ones I traded to that funny little man.



David's Tale • Level 10

13

"Fine," I grumbled.

That first night, they didn't know what to feed me.

"Anything but sheep," I said. "Or doughnuts."

Turns out they didn't have sheep, doughnuts, or much else. So the mom threw a bunch of green beans in a pot. She cooked up the best soup I've ever tasted.

For the next six weeks, Jack took Goose's eggs to **market** almost every day. He brought home a bunch of different foods. Jack's mom cooked and cooked. By the time my leg was healed, I'd had some of the best meals of my life.

14



Now Goose and I are back at the castle. But Jack's mom is teaching me how to cook. When we visit, Goose always lays them a golden egg. And when we sit down to dinner, we all enjoy a bowl of green bean soup.

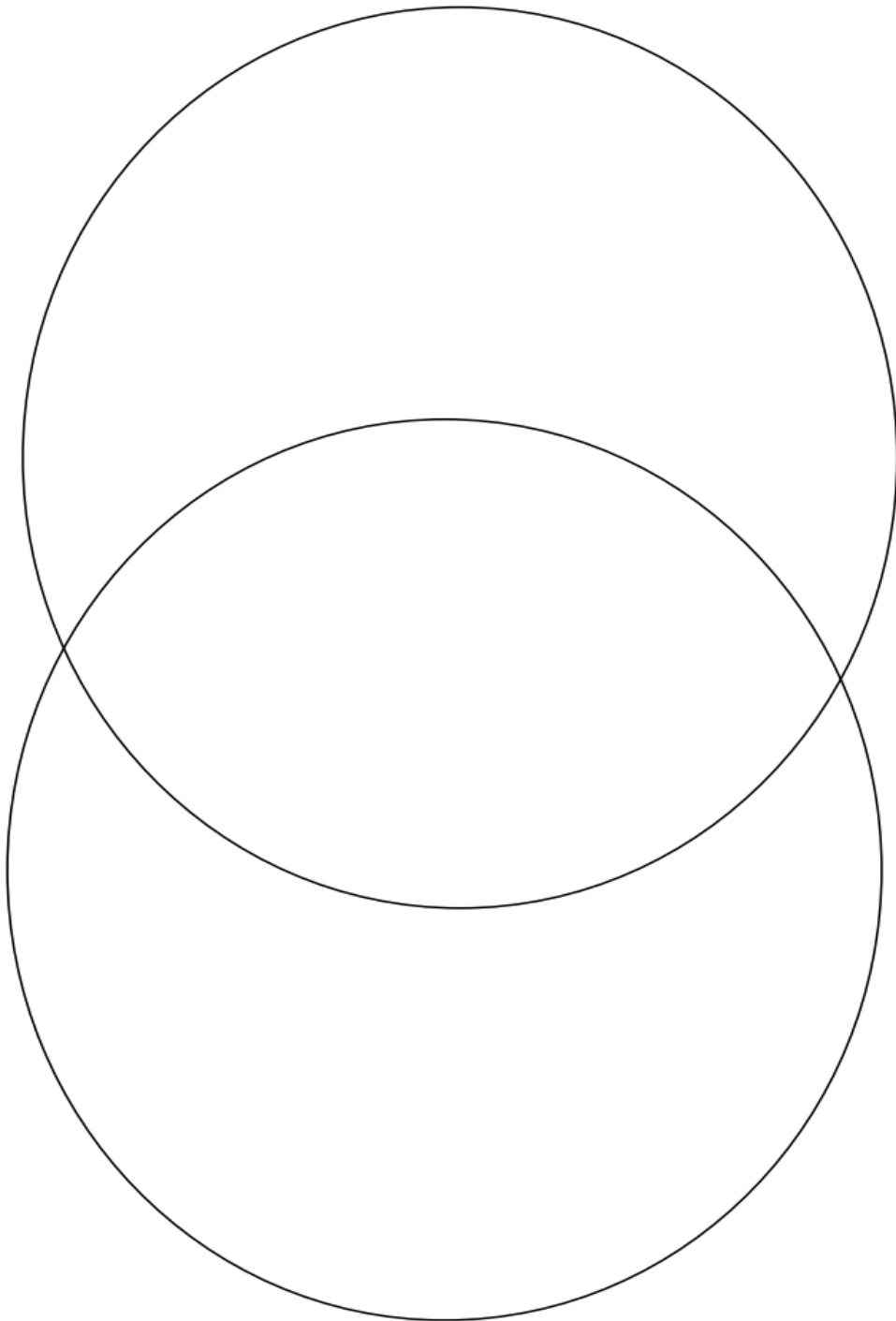
David's Tale • Level 10

15

7. pielikums. Trešās dienas izmantotā Venna diagramma

Venn diagram

Title of the story:



Name: _____

Third day

1. Please summarize the story you just read in a couple of sentences!

2. What did you understand/learn from this story?

3. Did completing a graphic organizer help you understand the story better? If yes- why? If not- why?

Bakalaura darbs „Vizualizācija un grafiskie organizatori skolēnu teksta izpratnes attīstībai angļu valodā starptautiskās skolas 2. klasē” izstrādāts Latvijas Universitātes Izglītības zinātņu un psiholoģijas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi un izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti.

Autors: Marta Auziņa

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Darba zinātniskais vadītājs/a: M.Ed.sc. Anita Auziņa

ŠIS DARBS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU.